

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Οδηγός της ΕΚΤ σχετικά με την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (ICAAP)

BANKENTOEZICHT

Νοέμβριος 2018

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Περιεχόμενα

1	Εισαγωγή	2
1.1	Σκοπός	3
1.2	Πεδίο εφαρμογής και αναλογικότητα	4
2	Αρχές	6
	Αρχή 1 – Το διοικητικό όργανο είναι αρμόδιο για τη χρηστή διακυβέρνηση της ICAAP	6
	Αρχή 2 – Η ICAAP αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συνολικού πλαισίου διαχείρισης	9
	Αρχή 3 – Η ICAAP συνεισφέρει θεμελιωδώς στη συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος διασφαλίζοντας την κεφαλαιακή του επάρκεια από διαφορετικές προοπτικές	15
	Αρχή 4 – Όλοι οι ουσιώδεις κίνδυνοι εντοπίζονται και λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της ICAAP	28
	Αρχή 5 – Το εσωτερικό κεφάλαιο είναι υψηλής ποιότητας και καθορίζεται με σαφήνεια	32
	Αρχή 6 – Οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων της ICAAP είναι επαρκείς, συνεπείς και επικυρώνονται με ανεξάρτητο τρόπο	35
	Αρχή 7 – Σκοπός της διενέργειας τακτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων είναι η διασφάλιση κεφαλαιακής επάρκειας σε δυσμενείς συνθήκες	40
3	Γλωσσάριο	44
	Συντομογραφίες	50

1 Εισαγωγή

1. Το βάθος και η σοβαρότητα των χρηματοπιστωτικών διαταραχών συχνά επιτείνονται λόγω του ανεπαρκούς και χαμηλής ποιότητας κεφαλαίου στον τραπεζικό τομέα. Αυτό ίσχυσε στην περίπτωση της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης, όταν οι τράπεζες αναγκάστηκαν να αποκαταστήσουν την κεφαλαιακή τους βάση υπό τις πλέον δύσκολες συνθήκες. Από την άλλη, πολλοί κίνδυνοι δεν καλύπτονταν καταλλήλως από ανάλογη ποσότητα κεφαλαίου, λόγω ανεπαρειών στις διαδικασίες εντοπισμού και αξιολόγησης κινδύνων των τραπεζών.¹ Συνεπώς, έχει πρωταρχική σημασία να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των επιμέρους πιστωτικών ιδρυμάτων σε περιόδους εντάσεων με την επιδίωξη βελτιώσεων στις προσαρμοσμένες προς το μέλλον εσωτερικές διαδικασίες αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (internal capital adequacy assessment process - ICAAP), συμπεριλαμβανομένων ολοκληρωμένων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και κεφαλαιακού προγραμματισμού.
2. Αντίστοιχα, η ICAAP διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαχείριση κινδύνων εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων. Σε ό,τι αφορά τα σημαντικά ιδρύματα που είναι εγκατεστημένα εντός του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ), η ΕΚΤ έχει την προσδοκία ότι η ICAAP, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 της οδηγίας σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις IV (Capital Requirements Directive - CRD IV)², θα είναι συνετή και συντηρητική.³ Η ΕΚΤ είναι της άποψης ότι οι αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες ICAAP περιέχουν μια σαφή αξιολόγηση των κινδύνων για το κεφάλαιο και διαθέτουν ορθά δομημένες διαδικασίες διακυβέρνησης κινδύνων και παραπομπής αυτών σε ανώτερη βαθμίδα της ιεραρχικής κλίμακας, βασιζόμενες σε μια καλά μελετημένη και ολοκληρωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων η οποία μεταφράζεται σε ένα αποτελεσματικό σύστημα ορίων κινδύνων.
3. Κατά τη γνώμη της ΕΚΤ, μια αξιόπιστη, αποτελεσματική και ολοκληρωμένη ICAAP βασίζεται σε δύο πυλώνες: την οικονομική και την κανονιστική προοπτική. Και οι δύο προοπτικές θα πρέπει να αλληλοσυμπληρώνονται και να συνεισφέρουν η μία στην άλλη.
4. Η ICAAP αποτελεί επίσης σημαντικό παράγοντα που συμβάλλει στη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης του ΕΕΜ (Supervisory Review and

¹ Βλ. για παράδειγμα το έγγραφο *The Basel Committee's response to the financial crisis: report to the G20*, Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας, Οκτώβριος 2010.

² Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.06.2013, σ. 338).

³ Άρθρο 73 της CRD IV «Τα ιδρύματα διαθέτουν αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την εκτίμηση και τη διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των εσωτερικών κεφαλαίων που θεωρούν κατάλληλα για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων τους οποίους έχουν αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβουν.»

Evaluation Process - SREP). Ενσωματώνεται σε όλες τις αξιολογήσεις SREP και στη διαδικασία καθορισμού κεφαλαίου του Πυλώνα 2 σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη SREP⁴.

5. Στο πλαίσιο της SREP αναγνωρίζεται ότι μια καλή ICAAP μειώνει την αβεβαιότητα του ιδρύματος και των εποπτών του όσον αφορά τους κινδύνους τους οποίους το ίδρυμα αναλαμβάνει ή μπορεί να αναλάβει και παρέχει στους επόπτες αυξημένο επίπεδο εμπιστοσύνης στην ικανότητα του ιδρύματος να συνεχίσει τη λειτουργία του διατηρώντας επαρκή κεφαλαιοποίηση και διαχειριζόμενο αποτελεσματικά τους κινδύνους. Αυτό απαιτεί από το ίδρυμα, κατά τρόπο προσανατολισμένο προς το μέλλον, να διασφαλίζει ότι όλοι οι ουσιώδεις κίνδυνοι εντοπίζονται, αποτελούν αντικείμενο αποτελεσματικής διαχείρισης (με τη χρήση κατάλληλου συνδυασμού ποσοτικών προσδιορισμών και ελέγχων) και καλύπτονται από επαρκή ποσότητα κεφαλαίου υψηλής ποιότητας.

1.1 Σκοπός

6. Σκοπός του παρόντος οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την ICAAP (ο «οδηγός») είναι να παρέχει διαφάνεια, δημοσιοποιώντας την εικόνα που διαμορφώνει η ΕΚΤ για τις απαιτήσεις ICAAP, όπως απορρέουν από το άρθρο 73 της CRD IV. Ο οδηγός αποβλέπει στο να συνδράμει τα ιδρύματα στην περαιτέρω ενίσχυση των ICAAP τους και να προαγάγει τη χρήση βέλτιστων πρακτικών με την παροχή λεπτομερέστερων εξηγήσεων όσον αφορά τις προσδοκίες της ΕΚΤ για την ICAAP, γεγονός που θα έχει ως αποτέλεσμα μια πιο συνεπή και αποτελεσματική εποπτεία.
7. Από τις διατάξεις της CRD IV για την ICAAP ο οδηγός συνάγει επτά αρχές που θα λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, στην αξιολόγηση της ICAAP κάθε ιδρύματος, ως μέρος της SREP. Αυτές οι αρχές θα χρησιμοποιούνται επίσης ως αναφορά στις συζητήσεις με τα επιμέρους ιδρύματα στο πλαίσιο του εποπτικού διαλόγου.
8. Ο οδηγός δεν υποκαθιστά τυχόν ισχύουσα νομοθεσία που εφαρμόζει το άρθρο 73 της CRD IV ούτε υπερισχύει αυτής. Εάν ο οδηγός δεν συνάδει με την ισχύουσα νομοθεσία, υπερισχύει η ισχύουσα νομοθεσία. Σκοπός του οδηγού είναι να αποτελέσει ένα πρακτικό εργαλείο που θα επικαιροποιείται τακτικά ούτως ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι νέες εξελίξεις και η εμπειρία. Συνεπώς, οι αρχές και οι προσδοκίες που ορίζονται στον παρόντα οδηγό θα εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου. Ο οδηγός θα αναθεωρείται υπό το φως της διαρκούς εξέλιξης της πρακτικής και της μεθοδολογίας της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας, των διεθνών και ευρωπαϊκών ρυθμιστικών εξελίξεων και, για

⁴ Βλ. ΕΒΑ/GL/2014/13 της 19ης Ιουλίου 2018, παράγραφοι 349-350 και 354. Στην παράγραφο 349 αναφέρεται ότι οι αρμόδιες αρχές «πρέπει να καθορίζουν τις πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων των επιμέρους κινδύνων, αξιολογώντας εποπτικά» διάφορες πηγές πληροφόρησης.

παράδειγμα, νέων έγκυρων ερμηνειών σχετικών οδηγιών και κανονισμών από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

9. Ο οδηγός ακολουθεί προσέγγιση βασιζόμενη σε αρχές με επίκεντρο επιλεγμένες βασικές πτυχές από εποπτική σκοπιά. Δεν επιδιώκει να παράσχει πλήρη καθοδήγηση σχετικά με όλες τις πτυχές που έχουν σημασία για τη διενέργεια αξιόπιστων ICAAP. Η εφαρμογή ICAAP που να είναι κατάλληλη για τις ιδιαίτερες περιστάσεις ενός ιδρύματος εξακολουθεί να αποτελεί αρμοδιότητα του ιδρύματος. Η ΕΚΤ αξιολογεί τις ICAAP των ιδρυμάτων κατά περίπτωση.
10. Συμπληρωματικά προς τον παρόντα οδηγό και συμπληρωματικά προς τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, τα ιδρύματα παροτρύνονται να λαμβάνουν υπόψη άλλες δημοσιεύσεις σχετικά με την ICAAP από την EAT⁵ και από διεθνή όργανα, όπως η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας και το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας. Επιπλέον, τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις σχετικές με την ICAAP συστάσεις που τους απευθύνονται, π.χ. συστάσεις που απορρέουν από τη SREP, όπως αυτές που αφορούν τη χρηστή διακυβέρνηση, τη διαχείριση κινδύνων και τους ελέγχους.

1.2 Πεδίο εφαρμογής και αναλογικότητα

11. Ο οδηγός αφορά κάθε πιστωτικό ίδρυμα που θεωρείται σημαντικό εποπτευόμενο ίδρυμα όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφος 16 του κανονισμού για το πλαίσιο EEM.⁶ Το επίπεδο εφαρμογής του άρθρου 73 της CRD IV στο πεδίο κάλυψης της ICAAP καθορίζεται από το άρθρο 108 της CRD IV. Δεδομένου ότι το άρθρο 73 της CRD IV είναι μια διάταξη ελάχιστης εναρμόνισης και ότι η μεταφορά του στο εγχώριο δίκαιο έχει γίνει με διαφορετικούς τρόπους στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ, υφίσταται μεγάλη ποικιλία πρακτικών και απαιτήσεων ICAAP για την εποπτεία των σημαντικών ιδρυμάτων στα συμμετέχοντα κράτη μέλη.
12. Η ΕΚΤ, σε συνεργασία με τις εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ), ανέπτυξε αρχές για την ICAAP. Σκοπός αυτών των αρχών είναι να διασφαλιστούν υψηλά πρότυπα εποπτείας με την προώθηση της ανάπτυξης κοινών μεθοδολογιών σε αυτόν τον σημαντικό εποπτικό τομέα.
13. Η ICAAP είναι, πάνω από όλα, μια εσωτερική διαδικασία και εναπόκειται στην αρμοδιότητα των επιμέρους ιδρυμάτων να την εφαρμόζουν κατά τρόπο αναλογικό και αξιόπιστο. Σύμφωνα με το άρθρο 73 της CRD IV, οι ICAAP

⁵ Ιδιαίτερη σημασία εν προκειμένω έχουν οι κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11), οι κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων των ιδρυμάτων (EBA/GL/2018/04) και οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας σχετικά με τη διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης (GL31).

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 468/2014 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 16ης Απριλίου 2014, που θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (κανονισμός για το πλαίσιο EEM) (ΕΚΤ/2014/17) (ΕΕ L 141 της 14.5.2014, σ. 1).

πρέπει να είναι αναλογικές προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του ιδρύματος.

14. Οι αρχές που αναπτύχθηκαν στον παρόντα οδηγό χρησιμεύουν μόνο ως αφετηρία για τους εποπτικούς διαλόγους με τα πιστωτικά ιδρύματα. Επομένως, δεν θα πρέπει να νοείται ότι καλύπτουν ολοκληρωμένα όλες τις πτυχές που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή και χρήση μιας αποδοτικής, αποτελεσματικής και ολοκληρωμένης ICAAP. Είναι ευθύνη του ιδρύματος να διασφαλίσει ότι η ICAAP του είναι πλήρης και αναλογική προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του, έχοντας υπόψη ότι η αναλογικότητα δεν πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο που να υπονομεύει την αποτελεσματικότητα της ICAAP.

2 Αρχές

Αρχή 1 – Το διοικητικό όργανο είναι αρμόδιο για τη χρηστή διακυβέρνηση της ICAAP

- (i) Ενόψει του μείζονος ρόλου της ICAAP για το ίδρυμα, όλα τα βασικά στοιχεία της θα πρέπει να εγκρίνονται από το διοικητικό όργανο. Αυτό θα πρέπει να αντανακλάται στις ρυθμίσεις εσωτερικής διακυβέρνησης για το διοικητικό όργανο, που καθορίζονται σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές διατάξεις και με τη συναφή ενωσιακή νομοθεσία και τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT. Το διοικητικό όργανο, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη και οι αρμόδιες επιτροπές θα πρέπει να συζητούν και να επαληθεύουν την ICAAP αποτελεσματικά.
- (ii) Κάθε χρόνο, το διοικητικό όργανο καλείται να παρέχει την αξιολόγησή του σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια του ιδρύματος, στηριζόμενη από τα αποτελέσματα της ICAAP και κάθε άλλη σχετική πληροφορία, καταρτίζοντας και υπογράφοντας σαφή και συνοπτική δήλωση, τη δήλωση σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια (capital adequacy statement - CAS).
- (iii) Το διοικητικό όργανο έχει τη συνολική αρμοδιότητα για την εφαρμογή της ICAAP και καλείται να εγκρίνει πλαίσιο διακυβέρνησης ICAAP με σαφή και διαφανή καταμερισμό αρμοδιοτήτων, τηρώντας τον διαχωρισμό των λειτουργιών. Το πλαίσιο διακυβέρνησης θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφή προσέγγιση όσον αφορά την τακτική εσωτερική επανεξέταση και επικύρωση της ICAAP.

Το διοικητικό όργανο εγκρίνει τα βασικά στοιχεία της ICAAP

15. Το διοικητικό όργανο καλείται να καταρτίζει και να υπογράφει τις δηλώσεις σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια και να εγκρίνει τα βασικά στοιχεία της ICAAP, όπως για παράδειγμα:

- το πλαίσιο διακυβέρνησης,
- το εσωτερικό πλαίσιο τεκμηρίωσης,
- την περίμετρο των οντοτήτων που περιλαμβάνει, τη διαδικασία εντοπισμού κινδύνων και τον εσωτερικό κατάλογο και ταξινόμηση των κινδύνων, αντανακλώντας το πεδίο των ουσιαστών κινδύνων, καθώς και την κάλυψη αυτών των κινδύνων με κεφάλαιο,
- μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων⁷, συμπεριλαμβανομένων παραδοχών και παραμέτρων μέτρησης κινδύνων

⁷ Ο οδηγός σχετικά με την ICAAP δεν ορίζει συγκεκριμένη μεθοδολογία για τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων. Αυτό εξηγείται με περισσότερες λεπτομέρειες στην ενότητα «Επιλογή μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων» στο πλαίσιο της Αρχής 6.

υψηλού επιπέδου (π.χ. χρονικός ορίζοντας, παραδοχές διαφοροποίησης, επίπεδα εμπιστοσύνης), στηριζόμενες από αξιόπιστα στοιχεία και ορθά συστήματα εξαγωγής συγκεντρωτικών δεδομένων,

- η προσέγγιση που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση της επάρκειας κεφαλαίου (συμπεριλαμβανομένου πλαισίου διενέργειας ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και ορθά διατυπωμένου ορισμού της επάρκειας κεφαλαίου).

16. Το διοικητικό όργανο περιλαμβάνει εποπτική λειτουργία και διοικητική λειτουργία που μπορεί να εκτελούνται από ενιαίο όργανο ή από δύο ξεχωριστά όργανα. Η επιλογή της λειτουργίας η οποία εγκρίνει κάθε βασικό στοιχείο της ICAAP εξαρτάται από τις ρυθμίσεις εσωτερικής διακυβέρνησης του ιδρύματος. Αυτό ερμηνεύεται από την ΕΚΤ σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές διατάξεις, τη συναφή ενωσιακή νομοθεσία και τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT⁸.

Εσωτερική επανεξέταση και επικύρωση

17. Σύμφωνα με το άρθρο 73 της CRD IV, η ICAAP «υπόκειται σε τακτική εσωτερική επανεξέταση». Η ΕΚΤ έχει την προσδοκία ότι αυτή η τακτική εσωτερική επανεξέταση θα καλύπτει τόσο ποιοτικές όσο και ποσοτικές πτυχές, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν, για παράδειγμα, τη χρήση των αποτελεσμάτων της ICAAP, το πλαίσιο διενέργειας ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, την αποτύπωση κινδύνων και τη διαδικασία εξαγωγής συγκεντρωτικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων αναλογικών διαδικασιών επικύρωσης για τις χρησιμοποιούμενες εσωτερικές μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων.
18. Για τον σκοπό αυτόν, το ίδρυμα θα πρέπει να διαθέτει επαρκείς πολιτικές και διαδικασίες σχετικά με την εσωτερική επανεξέταση. Οι επανεξετάσεις θα πρέπει να διενεργούνται από τις τρεις γραμμές άμυνας, που αποτελούνται από τους επιχειρηματικούς τομείς και τις ανεξάρτητες λειτουργίες εσωτερικού ελέγχου (διαχείριση κινδύνων, συμμόρφωση και εσωτερική επιθεώρηση), σύμφωνα με τους αντίστοιχους ρόλους και αρμοδιότητες⁹.
19. Η ΕΚΤ έχει την προσδοκία ότι θα υπάρχει καθορισμένη διαδικασία προκειμένου να διασφαλίζεται η εκ των προτέρων προσαρμογή της ICAAP σε τυχόν ουσιώδεις μεταβολές που μπορεί να επέλθουν, όπως είσοδος σε νέες αγορές, παροχή νέων υπηρεσιών, προσφορά νέων προϊόντων, ή σε μεταβολές της

⁸ Βλ. αιτιολογική σκέψη 56 και άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία 7 έως 9 της CRD IV και τον τίτλο II των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

⁹ Οι αντίστοιχοι ρόλοι των εμπλεκόμενων λειτουργιών περιγράφονται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

δομής του ομίλου¹⁰ ή του χρηματοπιστωτικού ομίλου ετερογενών δραστηριοτήτων.

20. Τα αποτελέσματα και οι παραδοχές της ICAAP θα πρέπει να υπόκεινται σε επαρκή εσωτερική επανεξέταση, που καλύπτει για παράδειγμα τον κεφαλαιακό προγραμματισμό, τα σενάρια και τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων. Ο βαθμός στον οποίο αυτή η επανεξέταση θα πρέπει να είναι ποσοτική και όχι ποιοτική εξαρτάται από τη φύση του εξεταζόμενου στοιχείου. Η επανεξέταση θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τα όρια και τους περιορισμούς που συνεπάγονται οι εφαρμοζόμενες μεθοδολογίες, οι υποκείμενες παραδοχές και τα εισερχόμενα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον ποσοτικό προσδιορισμό του κινδύνου.
21. Σκοπός της επανεξέτασης είναι να ελεγχθεί διεξοδικά κατά πόσον οι εσωτερικές διαδικασίες, οι επιλεγίσεις μεθοδολογίες και παραδοχές έχουν οδηγήσει σε ορθά αποτελέσματα («back-testing») και κατά πόσον παραμένουν κατάλληλες υπό την τρέχουσα κατάσταση και ενόψει μελλοντικών εξελίξεων. Το αποτέλεσμα αυτής της επανεξέτασης θα πρέπει να αξιολογηθεί, να καταγραφεί και να παρουσιαστεί διεξοδικά στα ανώτερα διοικητικά στελέχη και στο διοικητικό όργανο. Σε περίπτωση εντοπισμού αδυναμιών, αποτελεσματικές περαιτέρω ενέργειες θα πρέπει να αναληφθούν προς την κατεύθυνση της γρήγορης αντιμετώπισης των ευρημάτων.

Δήλωση σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια

22. Στη δήλωση σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια το διοικητικό όργανο παρέχει την αξιολόγησή του σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια του ιδρύματος και εξηγεί τα βασικά του επιχειρήματα, στηριζόμενα από τις πληροφορίες που κρίνει απαραίτητες, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων της ICAAP. Η ΕΚΤ είναι της άποψης ότι μια αξιόπιστη δήλωση σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια δείχνει ότι το διοικητικό όργανο έχει ορθή εικόνα της επάρκειας κεφαλαίου της οντότητας, των βασικών προσδιοριστικών της παραγόντων και ευπαθειών, των εισερχόμενων και εξερχόμενων πληροφοριών στο πλαίσιο της ICAAP, των παραμέτρων και διαδικασιών στις οποίες στηρίζεται η ICAAP και της συμβατότητας της ICAAP με τα στρατηγικά σχέδιά του.
23. Η εξουσία υπογραφής της δήλωσης σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια για λογαριασμό του διοικητικού οργάνου θα πρέπει να αποφασιστεί από το ίδρυμα σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές διατάξεις και τις σχετικές απαιτήσεις και κατευθυντήριες γραμμές για σκοπούς προληπτικής εποπτείας¹¹.

¹⁰ Για τους σκοπούς του παρόντος οδηγού, ο όρος «ίδρυμα» αναφέρεται επίσης σε ομίλους, ομίλους ετερογενών δραστηριοτήτων ή υποομίλους, κατά τα εφαρμοζόμενα σύμφωνα με το άρθρο 108 της CRD IV.

¹¹ Οι κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11) περιγράφουν αναλυτικότερα την κατανομή των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων μεταξύ της εποπτικής και της διοικητικής λειτουργίας του διοικητικού οργάνου.

Αρχή 2 – Η ICAAP αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συνολικού πλαισίου διαχείρισης

- (i) Σύμφωνα με το άρθρο 73 της CRD IV, το ίδρυμα θα πρέπει να διαθέτει αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και τη διατήρηση του κεφαλαίου που θεωρεί κατάλληλο για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων τους οποίους έχει αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβει.
- (ii) Πέραν ενός επαρκούς ποσοτικού πλαισίου για την εκτίμηση της επάρκειας κεφαλαίου, ένα ποιοτικό πλαίσιο πρέπει να διασφαλίζει την ενεργή διαχείριση της επάρκειας κεφαλαίου. Αυτό περιλαμβάνει την παρακολούθηση των δεικτών επάρκειας κεφαλαίου με σκοπό τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση πιθανών απειλών, την εξαγωγή πρακτικών συμπερασμάτων και την ανάληψη προληπτικής δράσης προκειμένου να διασφαλίζεται ότι διατηρείται η επάρκεια τόσο των ιδίων κεφαλαίων όσο και του εσωτερικού κεφαλαίου¹².
- (iii) Οι ποσοτικές και ποιοτικές πτυχές της ICAAP θα πρέπει να είναι συμβατές μεταξύ τους αλλά και με την επιχειρηματική στρατηγική και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου του ιδρύματος. Η ICAAP θα πρέπει να ενσωματώνεται στις διαδικασίες που αφορούν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, τη λήψη αποφάσεων και τη διαχείριση κινδύνων του ιδρύματος. Η ICAAP θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από συνέπεια και συνεκτικότητα σε επίπεδο ομίλου.
- (iv) Τα ιδρύματα καλούνται να διατηρούν μια αξιόπιστη και αποτελεσματική συνολική δομή της ICAAP καθώς και τεκμηρίωση σχετικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ των στοιχείων της ICAAP και την ενσωμάτωση της ICAAP στο συνολικό πλαίσιο διαχείρισης του ιδρύματος.
- (v) Η ICAAP θα πρέπει να στηρίζει τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων και, ταυτόχρονα, να θέτει ως επιχειρησιακό στόχο τη διασφάλιση ότι το ίδρυμα διατηρεί επαρκή κεφαλαιοποίηση σε διαρκή βάση, προάγοντας έτσι μια κατάλληλη σχέση μεταξύ κινδύνων και οφελών. Όλες οι μέθοδοι και διαδικασίες που χρησιμοποιεί το ίδρυμα για να επηρεάσει την κεφαλαιακή του επάρκεια, στο πλαίσιο της διαδικασίας επιχειρησιακής ή στρατηγικής διαχείρισης επάρκειας κεφαλαίου, θα πρέπει να εγκρίνονται, να επανεξετάζονται ενδελεχώς και να συμπεριλαμβάνονται δεόντως στην ICAAP και στα έγγραφα τεκμηρίωσής της.

Η ICAAP ως αναπόσπαστο μέρος του πλαισίου διαχείρισης του ιδρύματος

24. Προκειμένου να εκτιμάται και να διατηρείται επαρκές κεφάλαιο για την κάλυψη των κινδύνων του ιδρύματος¹³, οι εσωτερικές διαδικασίες και ρυθμίσεις θα

¹² Για περιγραφή της έννοιας του εσωτερικού κεφαλαίου, βλ. την Αρχή 5.

¹³ Οι γενικές προσδοκίες όσον αφορά το ποσοτικό μέρος της ICAAP παρουσιάζονται στην Αρχή 3.

πρέπει να διασφαλίζουν ότι η ποσοτική ανάλυση των κινδύνων, όπως αντανακλάται στην ICAAP, ενσωματώνεται σε όλες τις ουσιώδεις επιχειρηματικές δραστηριότητες και αποφάσεις.

25. Αυτή η ενσωμάτωση μπορεί να επιτευχθεί με χρήση της ICAAP, παραδείγματος χάριν, για τη διαδικασία στρατηγικού προγραμματισμού σε επίπεδο ομίλου, με την παρακολούθηση των δεικτών επάρκειας κεφαλαίου ώστε να εντοπίζονται και να αξιολογούνται έγκαιρα πιθανές απειλές, την εξαγωγή πρακτικών συμπερασμάτων και την ανάληψη προληπτικής δράσης, τον προσδιορισμό της κατανομής κεφαλαίου και τη διασφάλιση της συνεχιζόμενης αποτελεσματικότητας του πλαισίου σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου.
26. Οι προσαρμοσμένοι ως προς τον κίνδυνο δείκτες απόδοσης που βασίζονται στην ICAAP¹⁴ θα πρέπει να χρησιμοποιούνται στη διαδικασία λήψης αποφάσεων καθώς και, για παράδειγμα, όταν καθορίζονται κυμαινόμενες αποδοχές ή όταν συζητούνται επιχειρηματικές δραστηριότητες και κίνδυνοι σε όλα τα επίπεδα του ιδρύματος, μεταξύ άλλων στις επιτροπές διαχείρισης ενεργητικού και παθητικού, στις επιτροπές διαχείρισης κινδύνων και στις συνεδριάσεις του διοικητικού οργάνου.

Η συνολική δομή της ICAAP

27. Το διοικητικό όργανο είναι αρμόδιο για τη διατήρηση αξιόπιστης και αποτελεσματικής συνολικής δομής της ICAAP, διασφαλίζοντας ότι τα διαφορετικά στοιχεία της ICAAP είναι συμβατά μεταξύ τους και ότι η ICAAP αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συνολικού πλαισίου διαχείρισης του ιδρύματος. Το ίδρυμα θα πρέπει να έχει σαφή εικόνα του πώς αυτά τα στοιχεία ενσωματώνονται με συνέπεια σε μια αποτελεσματική συνολική διαδικασία που του επιτρέπει να διατηρεί την κεφαλαιακή επάρκεια διαχρονικά.
28. Για τον σκοπό αυτόν, το ίδρυμα καλείται να διατηρεί ως μέρος της τεκμηρίωσης της ICAAP του περιγραφή της συνολικής δομής της ICAAP, για παράδειγμα, σύνοψη των βασικών στοιχείων της ICAAP και του τρόπου αλληλεπίδρασής τους, εξηγώντας πώς η ICAAP ενσωματώνεται στη λειτουργία του ιδρύματος και πώς τα αποτελέσματά της χρησιμοποιούνται εντός του ιδρύματος. Αυτή η περιγραφή της δομής της ICAAP θα πρέπει να εξηγεί την υψηλού επιπέδου διάρθρωση της ICAAP, πώς τα αποτελέσματά της χρησιμοποιούνται στη λήψη αποφάσεων και τις συνδέσεις ανάμεσα, για παράδειγμα, στις επιχειρηματικές στρατηγικές και τις στρατηγικές διαχείρισης κινδύνων, στα σχέδια κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης, στις διαδικασίες εντοπισμού κινδύνων, στη δήλωση σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου, στα συστήματα οριοθέτησης, στις μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων, στο πρόγραμμα ασκήσεων

¹⁴ Παραδείγματα τέτοιων δεικτών παρέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις ορθές πολιτικές αποδοχών δυνάμει του άρθρου 74 παράγραφος 3 και του άρθρου 75 παράγραφος 2 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ και τις δημοσιοποιήσεις δυνάμει του άρθρου 450 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 (EBA/GL/2015/22).

προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και στην υποβολή αναφορών προς τη διοίκηση.

Υποβολή αναφορών προς τη διοίκηση

29. Η ICAAP είναι μια εξελισσόμενη διαδικασία. Το ίδρυμα καλείται να ενσωματώνει τα αποτελέσματα της ICAAP (όπως εξέλιξη κινδύνων, βασικοί δείκτες, κ.λπ.) στην υποβολή εσωτερικών αναφορών προς διαφορετικά επίπεδα διοίκησης με κατάλληλη συχνότητα. Η συχνότητα των αναφορών προς το διοικητικό όργανο θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τριμηνιαία, αλλά, ανάλογα με το μέγεθος, την πολυπλοκότητα, το επιχειρηματικό μοντέλο και τα είδη κινδύνων του ιδρύματος, η υποβολή αναφορών μπορεί να χρειαστεί να διενεργείται με μεγαλύτερη συχνότητα προκειμένου να διασφαλίζεται η έγκαιρη ανάληψη δράσης εκ μέρους της διοίκησης.
30. Τα αποτελέσματα της ICAAP όσον αφορά τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων και την κατανομή κεφαλαίων, όταν εγκρίνονται, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ως βασικός δείκτης απόδοσης αναφοράς και στόχος έναντι του οποίου μετράται κάθε άλλο χρηματοοικονομικό ή άλλο αποτέλεσμα τμήματος που αναλαμβάνει κίνδυνο. Αυτό θα πρέπει να στηρίζεται με την εφαρμογή χρηστού πλαισίου διακυβέρνησης και δομής της ICAAP όπως περιγράφεται στην Αρχή 1.

Η ICAAP και το πλαίσιο σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου¹⁵

31. Το πλαίσιο του ιδρύματος σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου θα πρέπει να επισημοποιεί την αλληλεπίδραση μεταξύ του πλαισίου και άλλων στρατηγικών διαδικασιών, όπως η ICAAP, η ILAAP, το σχέδιο ανάκαμψης και το πλαίσιο αποδοχών σύμφωνα με την εποπτική δήλωση του EEM σχετικά με τη διακυβέρνηση και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Ένα ορθά καταρτισμένο πλαίσιο σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου, διατυπωμένο μέσω της δήλωσης σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου, θα πρέπει να διασυνδέεται στενά με την ICAAP και να αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της χρηστής διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίου.
32. Στη δήλωσή του σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου, το ίδρυμα θα πρέπει να διατυπώνει τόσο σαφή και αναμφίβολη άποψη όσο και επιδιωκόμενες ενέργειες όσον αφορά τους κινδύνους του σύμφωνα με την επιχειρηματική στρατηγική του. Πιο συγκεκριμένα, η δήλωση θα πρέπει να

¹⁵ Περισσότερες εξηγήσεις και κατευθύνσεις παρέχονται στην *Εποπτική δήλωση του EEM σχετικά με τη διακυβέρνηση και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου*, ΕΚΤ, Ιούνιος 2016 και στο έγγραφο με τίτλο «*Principles for An Effective Risk Appetite Framework*», Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Νοέμβριος 2013.

περιλαμβάνει κίνητρα για την ανάληψη ή την αποφυγή ορισμένων ειδών κινδύνου, προϊόντων ή περιοχών.

33. Το συνολικό προφίλ κινδύνου του ιδρύματος θα πρέπει τελικά να περιορίζεται και να καθοδηγείται από το πλαίσιο σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου και την εφαρμογή του στο σύνολο του ομίλου. Επιπλέον, το εν λόγω πλαίσιο αποτελεί κρίσιμο στοιχείο της διαδικασίας ανάπτυξης και εφαρμογής της στρατηγικής του ιδρύματος. Κατά τρόπο δομημένο, το πλαίσιο συνδέει τους κινδύνους που αναλαμβάνονται με την κεφαλαιακή επάρκεια και τους στρατηγικούς στόχους του ιδρύματος. Ως μέρος του πλαισίου, το ίδρυμα θα πρέπει να προσδιορίζει και να λαμβάνει υπόψη τα εθελοντικά αποθέματά του.
34. Το ίδρυμα θα πρέπει να δηλώνει ρητώς πώς η εφαρμογή και παρακολούθηση της στρατηγικής και της διάθεσής του για ανάληψη κινδύνου στηρίζονται από την ICAAP του, και πώς αυτό του δίνει στην ουσία την ικανότητα να συμμορφώνεται με τα συμφωνηθέντα όρια κινδύνου που ορίζονται στη δήλωση σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου. Προκειμένου να προάγει τη χρηστή και αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων, το ίδρυμα καλείται να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της ICAAP όταν δημιουργεί αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης και αναφοράς κινδύνων και επαρκώς αναλυτικό σύστημα ορίων (συμπεριλαμβανομένων αποτελεσματικών διαδικασιών παραπομπής των κινδύνων σε ανώτερη κλίμακα της ιεραρχικής βαθμίδας) που κατανέμει ειδικά όρια, για παράδειγμα, σε επιμέρους κινδύνους, υποκινδύνους, οντότητες και υπηρεσιακές μονάδες, προωθώντας τη δήλωση του ομίλου σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου.

Συμβατότητα μεταξύ ICAAP και σχεδίων ανάκαμψης

35. Ένα σχέδιο ανάκαμψης έχει ως σκοπό να προβλέπει μέτρα που θα πρέπει να λάβει το ίδρυμα προκειμένου να αποκαταστήσει την οικονομική του θέση έπειτα από σημαντική επιδείνωση. Εφόσον η ανεπαρκής κεφαλαιοποίηση είναι μια από τις βασικές απειλές κατά της επιχειρηματικής συνέχειας/βιωσιμότητας, η ICAAP και το σχέδιο ανάκαμψης θα πρέπει να εντάσσονται στο ίδιο πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων. Ενώ η ICAAP αποσκοπεί στη διατήρηση της συνέχειας των εργασιών ενός ιδρύματος (στο πλαίσιο της στρατηγικής και του επιδιωκόμενου επιχειρηματικού μοντέλου του), τα σχέδια ανάκαμψης ορίζουν μέτρα (συμπεριλαμβανομένων έκτακτων μέτρων) για την αποκατάσταση της οικονομικής του θέσης έπειτα από σημαντική επιδείνωση.
36. Αντιστοίχως, τα ιδρύματα θα πρέπει να διασφαλίζουν τη συμβατότητα και συνεκτικότητα μεταξύ των ICAAP τους, αφενός, και των σχεδίων και ρυθμίσεων ανάκαμψής τους (π.χ. κατώτατα όρια για τις ενδείξεις έγκαιρης προειδοποίησης και τους δείκτες ανάκαμψης, διαδικασίες παραπομπής κινδύνων σε ανώτερη κλίμακα της ιεραρχικής βαθμίδας και πιθανές διοικητικές ενέργειες¹⁶), αφετέρου.

¹⁶ Ωστόσο, όπου υπάρχουν διαφορές στις αρχές που διέπουν την ICAAP και τα σχέδια ανάκαμψης, οι προβλεπόμενες ενέργειες εκ μέρους της διοίκησης μπορεί να είναι διαφορετικές.

Επιπλέον, οι πιθανές διοικητικές ενέργειες στο πλαίσιο της ICAAP οι οποίες έχουν ουσιώδη αντίκτυπο θα πρέπει να αντανακλώνται χωρίς καθυστέρηση στο σχέδιο ανάκαμψης και αντίστροφα, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι διαδικασίες και οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα σχετικά έγγραφα είναι συμβατές και επικαιροποιημένες.

Συνέπεια και συνεκτικότητα μεταξύ ομίλων

37. Η ICAAP θα πρέπει να διασφαλίζει την κεφαλαιακή επάρκεια σε συναφή επίπεδα ενοποίησης και για τις προβλεπόμενες οντότητες του ομίλου, όπως απαιτείται βάσει του άρθρου 108 της CRD IV. Προκειμένου να μπορεί να αξιολογηθεί και να διατηρηθεί αποτελεσματικά η κεφαλαιακή επάρκεια μεταξύ οντοτήτων, οι στρατηγικές, οι διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων, η λήψη αποφάσεων και οι μεθοδολογίες και παραδοχές που εφαρμόζονται κατά τον ποσοτικό προσδιορισμό του κεφαλαίου πρέπει να είναι συνεκτικές σε ολόκληρη τη συναφή περίμετρο.
38. Όπου οι εθνικές διατάξεις ή κατευθύνσεις όσον αφορά την ICAAP διαφέρουν για ορισμένες οντότητες ή υποομίλους, η εφαρμογή τους σε αυτά τα επίπεδα του ομίλου ή του υποομίλου μπορεί να απαιτεί αποκλίνουσες προσεγγίσεις σε ορισμένο βαθμό. Ωστόσο, τα ιδρύματα καλούνται να διασφαλίζουν ότι αυτό δεν επηρεάζει την αποτελεσματικότητα και τη συμβατότητα της ICAAP σε κάθε σχετικό επίπεδο, με ιδιαίτερη έμφαση στο επίπεδο του ομίλου. Το ίδρυμα θα πρέπει επίσης να αξιολογεί πιθανά εμπόδια στη δυνατότητα μεταβίβασης κεφαλαίου εντός του ομίλου με συντηρητικό και συνετό τρόπο και να τα λαμβάνει υπόψη στην ICAAP του.

Παράδειγμα 2.1:

Συμβατότητα μεταξύ της ICAAP και του σχεδίου ανάκαμψης

Για να διασφαλιστεί η συνολική συμβατότητα των ρυθμίσεων ανάκαμψης και ICAAP, τα ιδρύματα θα πρέπει να υιοθετούν συνεπή προσέγγιση σε όλο το φάσμα των πιθανών επιδράσεων στο κεφάλαιο και των αντίστοιχων διοικητικών ενεργειών στις ICAAP και στα σχέδια ανάκαμψής τους. Ειδικότερα, αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι οι κεφαλαιακοί δείκτες που χρησιμοποιούνται στο σχέδιο ανάκαμψης για τον εντοπισμό σημαντικής πραγματικής και πιθανής μελλοντικής επιδείνωσης της ποσότητας και της ποιότητας του κεφαλαίου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη με συνέπεια στην ICAAP. Ειδικότερα, υπό φυσιολογικές συνθήκες, η διαχείριση των επιπέδων κεφαλαίου θα πρέπει να γίνεται μέσω της ICAAP ούτως ώστε αυτά να διατηρούνται πάνω από τα κατώτατα όρια για τους δείκτες κεφαλαίου¹⁷ στο σχέδιο ανάκαμψης, με συνετό περιθώριο.

¹⁷ Περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με αυτό παρέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τον ελάχιστο κατάλογο ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών των σχεδίων ανάκαμψης (EBA/GL/2015/02).

Ομοίως, οι διοικητικές ενέργειες στο πλαίσιο της ICAAP και του σχεδίου ανάκαμψης θα πρέπει επίσης να είναι συμβατές: η ανάληψη από το ίδρυμα παρόμοιων ενεργειών στο σχέδιο ανάκαμψης και στην ICAAP του θα μπορούσε να οδηγήσει σε υπερεκτίμηση της αποτελεσματικότητας των επιλογών ανάκαμψης κατά τον υπολογισμό της συνολικής ικανότητας ανάκαμψης αν κάποιες από αυτές έχουν χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της ICAAP. Ως εκ τούτου, προκειμένου να αποφευχθούν επικαλύψεις μεταξύ των επιλογών ανάκαμψης και των διοικητικών ενεργειών στο πλαίσιο της ICAAP, οι οποίες θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε «διπλή μέτρηση», οι ουσιώδεις διοικητικές ενέργειες στο πλαίσιο της ICAAP θα πρέπει να αντανακλώνται χωρίς καθυστέρηση στην επαναξιολόγηση της σκοπιμότητας και της αποτελεσματικότητας των επιλογών ανάκαμψης που περιέχει το σχέδιο ανάκαμψης.¹⁸

Για παράδειγμα, η ικανότητα του ιδρύματος να αντλεί κεφάλαιο υπό συνθήκες ανάκαμψης μπορεί να επηρεαστεί σοβαρά αν το ίδρυμα έχει ήδη αντλήσει κεφάλαιο στο πλαίσιο της ICAAP υπό συνθήκες που δεν εμπίπτουν στο σχέδιο ανάκαμψης. Αυτό θα μπορούσε να επηρεάσει τα είδη και την ποσότητα του επιπλέον κεφαλαίου που θα μπορούσε να αντληθεί καθώς και την εξειδίκευση των συνθηκών έκδοσης. Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι διοικητικές ενέργειες σε σχέση με τον περιορισμό του κινδύνου. Για παράδειγμα, αν ορισμένα περιουσιακά στοιχεία πωλούνται στο πλαίσιο της ICAAP υπό συνθήκες που δεν συνιστούν κατάσταση ανάκαμψης, τότε τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία δεν μπορούν να πωληθούν ξανά αργότερα, δηλ. αυτή η ενέργεια δεν θα μπορεί να αποτελέσει πλέον εφικτή επιλογή ανάκαμψης.

Μια άλλη σχέση μεταξύ των ICAAP και των σχεδίων ανάκαμψης είναι η αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Αυτό το μέσο θα πρέπει να χρησιμοποιείται από τα ιδρύματα ως μέρος των ICAAP τους προκειμένου να αξιολογούν ποια σενάρια θα μπορούσαν να τους φέρουν σε μια κατάσταση που θα απειλούσε την ικανότητά τους να ακολουθήσουν το επιδιωκόμενο επιχειρηματικό μοντέλο τους (και επομένως να επιτύχουν τους στόχους τους στο πλαίσιο της ICAAP). Στο πλαίσιο του σχεδιασμού ανάκαμψης, «οι "αντίστροφες" ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων πρέπει να λαμβάνονται ως αφετηρία για την ανάπτυξη σεναρίων τα οποία πρέπει μόνο να "πλησιάζουν σε κατάσταση αθέτησης υποχρεώσεων", ήτοι θα είχαν ως αποτέλεσμα το επιχειρηματικό μοντέλο ενός ιδρύματος ή ομίλου να καταστεί μη βιώσιμο εάν δεν εφαρμόζονταν επιτυχώς δράσεις ανάκαμψης.»¹⁹ Επιπλέον, τα σενάρια τόσο στις ICAAP όσο και στα σχέδια ανάκαμψης θα πρέπει να βασίζονται σε περιστατικά που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα ιδρύματα και αφορούν τις βασικές ευπάθειές τους.

¹⁸ Βλ. επίσης την έκθεση της ΕΚΤ «*Report on recovery plans*», Ιούλιος 2018, για περισσότερες λεπτομέρειες.

¹⁹ Βλ. παράγραφο 11 των κατευθυντήριων γραμμών της EAT σχετικά με το φάσμα σεναρίων που χρησιμοποιούνται σε σχέδια ανάκαμψης (EBA/GL/2014/06).

Αρχή 3 – Η ICAAP συνεισφέρει θεμελιωδώς στη συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος διασφαλίζοντας την κεφαλαιακή του επάρκεια από διαφορετικές προοπτικές

- (i) Η ICAAP διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διατήρηση της συνέχειας των εργασιών του ιδρύματος διασφαλίζοντας την επαρκή κεφαλαιοποίησή του. Προκειμένου να διασφαλιστεί αυτή η συνεισφορά στη συνέχεια των εργασιών του, το ίδρυμα καλείται να εφαρμόζει αναλογική ICAAP που να είναι συνετή και συντηρητική και να ενσωματώνει δύο συμπληρωματικές εσωτερικές προοπτικές.
- (ii) Το ίδρυμα θα πρέπει να εφαρμόζει κανονιστική προοπτική, η οποία είναι μια πολυετής αξιολόγηση της ικανότητας του ιδρύματος να εκπληρώνει όλες τις κανονιστικές και εποπτικές απαιτήσεις που του επιβάλλονται όσον αφορά το κεφάλαιο και να αντιμετωπίζει άλλους εξωτερικούς χρηματοοικονομικούς περιορισμούς σε διαρκή βάση μεσοπρόθεσμα. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση αξιόπιστου βασικού σεναρίου και κατάλληλων δυσμενών σεναρίων συγκεκριμένων για κάθε ίδρυμα, όπως αντανακλάται στον πολυετή κεφαλαιακό προγραμματισμό και σύμφωνα με τους συνολικούς στόχους προγραμματισμού του ιδρύματος.
- (iii) Η κανονιστική προοπτική θα πρέπει να συμπληρώνεται από μια οικονομική προοπτική, βάσει της οποίας το ίδρυμα καλείται να εντοπίζει και να προσδιορίζει ποσοτικά όλους τους ουσιώδεις κινδύνους που ενδέχεται να προκαλέσουν οικονομικές ζημιές και να οδηγήσουν σε εξάντληση του εσωτερικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με αυτήν την οικονομική προοπτική το ίδρυμα θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι κίνδυνοι τους οποίους αναλαμβάνει καλύπτονται από το εσωτερικό κεφάλαιο σύμφωνα με τον ορισμό της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου.
- (iv) Οι δύο προοπτικές θα πρέπει να συνεισφέρουν η μία στην άλλη και να ενσωματώνονται σε όλες τις ουσιώδεις επιχειρηματικές δραστηριότητες και αποφάσεις όπως περιγράφεται στην Αρχή 2.

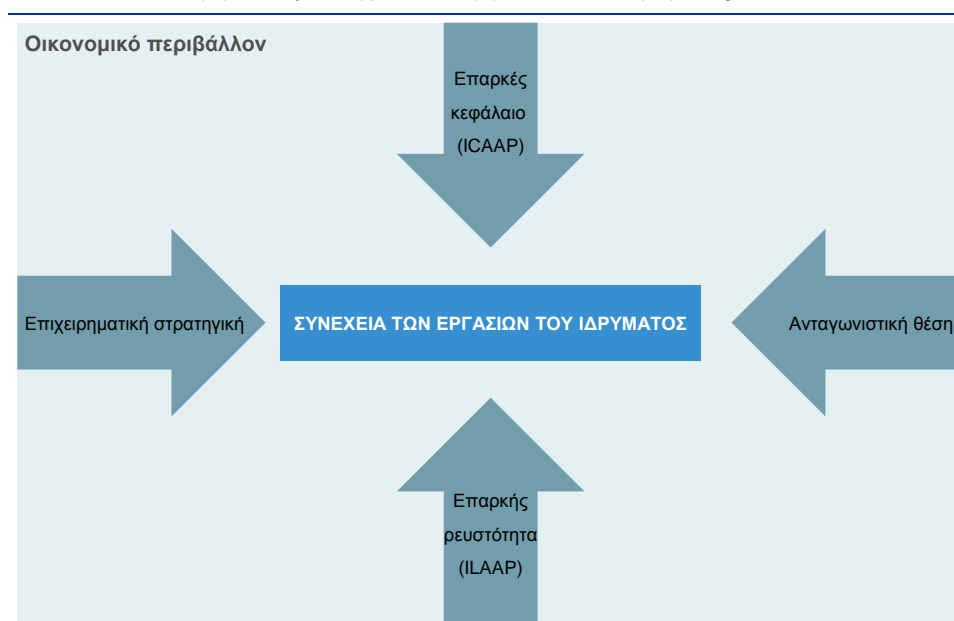
Στόχος: συνεισφορά στη συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος

- 39. Ο στόχος της ICAAP είναι να συνεισφέρει στη συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος από τη σκοπιά του κεφαλαίου, διασφαλίζοντας ότι το ίδρυμα έχει επαρκές κεφάλαιο για να καλύψει τους κινδύνους που αναλαμβάνει, να απορροφήσει τις ζημιές και να ακολουθήσει βιώσιμη στρατηγική, ακόμη και σε παρατεταμένη περίοδο αντίξωων εξελίξεων. Το ίδρυμα θα πρέπει να αποτυπώνει αυτόν τον στόχο στο πλαίσιο σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου (όπως ορίζεται στην Αρχή 2) και να χρησιμοποιεί το πλαίσιο ICAAP για την επανεκτίμηση της διάθεσης ανάληψης κινδύνου και των ορίων ανοχής εντός των συνολικών κεφαλαιακών περιορισμών του, λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ κινδύνου και τις ευπάθειές του.

40. Εντός αυτών των κεφαλαιακών περιορισμών, το ίδρυμα καλείται να εκτιμά και να καθορίζει²⁰ εθελοντικά αποθέματα που υπερβαίνουν τα κανονιστικά και εποπτικά ελάχιστα επίπεδα²¹ καθώς και απαιτήσεις εσωτερικού κεφαλαίου που του επιτρέπουν να εφαρμόζει τη στρατηγική του κατά βιώσιμο τρόπο. Όταν επιδιώκει τον σχηματισμό επαρκών εθελοντικών αποθεμάτων μεσοπρόθεσμα, το ίδρυμα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη, για παράδειγμα, τις προσδοκίες των αγορών, των επενδυτών και των αντισυμβαλλομένων, τους πιθανούς περιορισμούς στις κατανομές που προκύπτουν από το μέγιστο διανεμητέο ποσό (ΜΔΠ) και την εξάρτηση του επιχειρηματικού μοντέλου από τη δυνατότητα καταβολής πριμ αποδοχών, μερισμάτων και πληρωμών επί πρόσθετων κεφαλαιακών μέσων της κατηγορίας 1 (Additional Tier 1 - AT1). Επιπλέον αυτών των εξωτερικών περιορισμών, τα εθελοντικά αποθέματα θα πρέπει, για παράδειγμα, να απορροφούν αβεβαιότητες που περιβάλλουν τις προβολές σχετικά με τους κεφαλαιακούς δείκτες, και πιθανές επακόλουθες διακυμάνσεις αυτών, καθώς και να αντανακλούν τη διάθεση ανάληψης κινδύνου του ιδρύματος και να του επιτρέπουν κάποια ευελιξία στις επιχειρηματικές του αποφάσεις.

Σχήμα 1

Η ICAAP συνεισφέρει στη συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος

Τα στοιχεία και οι διαστάσεις παρέχονται μόνο για ενδεικτικούς σκοπούς.

²⁰ Στον παρόντα οδηγό τα εθελοντικά αποθέματα δεν αναφέρονται σε διαθέσιμο κεφάλαιο («περιθώρια»). Αντιθέτως, αντανακλούν την εικόνα του ιδρύματος όσον αφορά το κεφάλαιο που χρειάζεται προκειμένου να εφαρμόσει το επιχειρηματικό του μοντέλο κατά τρόπο βιώσιμο.

²¹ Η έννοια του εθελοντικού αποθέματος δεν καθορίζει στην ουσία νέες ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις πέραν των υφιστάμενων νομικών ελάχιστων απαιτήσεων. Αν και γενικά τα εθελοντικά αποθέματα θα πρέπει να είναι μεγαλύτερα του μηδενός, θεωρητικά ένα ίδρυμα μπορεί επίσης να προβάλει το επιχειρήμα ότι, ανάλογα με το σενάριο που αξιολογείται, ένα μηδενικό εθελοντικό απόθεμα και πάλι θα του επέτρεπε να εφαρμόσει το επιχειρηματικό του μοντέλο κατά τρόπο βιώσιμο.

Κανονιστική εσωτερική προοπτική

41. Η κανονιστική προοπτική είναι μια πολυετής αξιολόγηση της ικανότητας του ιδρύματος να εκπληρώνει όλες τις κανονιστικές και εποπτικές απαιτήσεις ποσοτικού χαρακτήρα που του επιβάλλονται όσον αφορά το κεφάλαιο και να αντιμετωπίζει άλλους εξωτερικούς χρηματοοικονομικούς περιορισμούς σε διαρκή βάση.
42. Πέρα από απαιτήσεις όπως οι απαιτήσεις για τον δείκτη μόχλευσης, τα μεγάλα ανοίγματα καθώς και – εφόσον ισχύει – το ελάχιστο επίπεδο αποδεκτών υποχρεώσεων (minimum requirement for own funds and eligible liabilities - MREL), το ίδρυμα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ιδίως τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 1 και του Πυλώνα 2, το πλαίσιο κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας της CRD IV και τις κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 ως προς το κεφάλαιο, όπως παρουσιάζεται στο Σχήμα 2.
43. Η κανονιστική προοπτική θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλους τους ουσιώδεις κινδύνους που επηρεάζουν τους σχετικούς κανονιστικούς δείκτες, συμπεριλαμβανομένων των ποσών ιδίων κεφαλαίων και ανοίγματος σε κίνδυνο στη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού. Ως εκ τούτου, αν και τα αποτελέσματά της εκφράζονται με τη μορφή κανονιστικών δεικτών μέτρησης, η κανονιστική προοπτική δεν περιορίζεται στους κινδύνους του Πυλώνα 1 που αναγνωρίζονται από τις κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Όταν αξιολογεί την κεφαλαιακή του επάρκεια υπό την κανονιστική προοπτική, το ίδρυμα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όλους τους σχετικούς κινδύνους που έχει προσδιορίσει ποσοτικά υπό την οικονομική προοπτική και να εκτιμά εάν και σε ποιον βαθμό αυτοί οι κίνδυνοι μπορεί να υλοποιηθούν στη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού, ανάλογα με τα εφαρμοζόμενα σενάρια.
44. Το ίδρυμα θα πρέπει να διατηρεί ένα άρτιο και επικαιροποιημένο σχέδιο κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης που να συμφωνεί με τις στρατηγικές, τη διάθεση ανάληψης κινδύνου και τους κεφαλαιακούς πόρους του. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει βασικό και δυσμενές σενάριο και να καλύπτει μελλοντικό ορίζοντα τουλάχιστον τριών ετών.²² Το ίδρυμα θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη την επίδραση επερχόμενων μεταβολών στο νομικό, κανονιστικό και λογιστικό πλαίσιο²³ και να προβαίνει σε εμπειριστατωμένες και τεκμηριωμένες αποφάσεις για τον τρόπο αντιμετώπισής τους στον κεφαλαιακό προγραμματισμό. Όσον αφορά τα μελλοντικά επίπεδα των απαιτήσεων του Πυλώνα 2 (P2R) και των κατευθύνσεων του Πυλώνα 2 (P2G), τα ιδρύματα θα

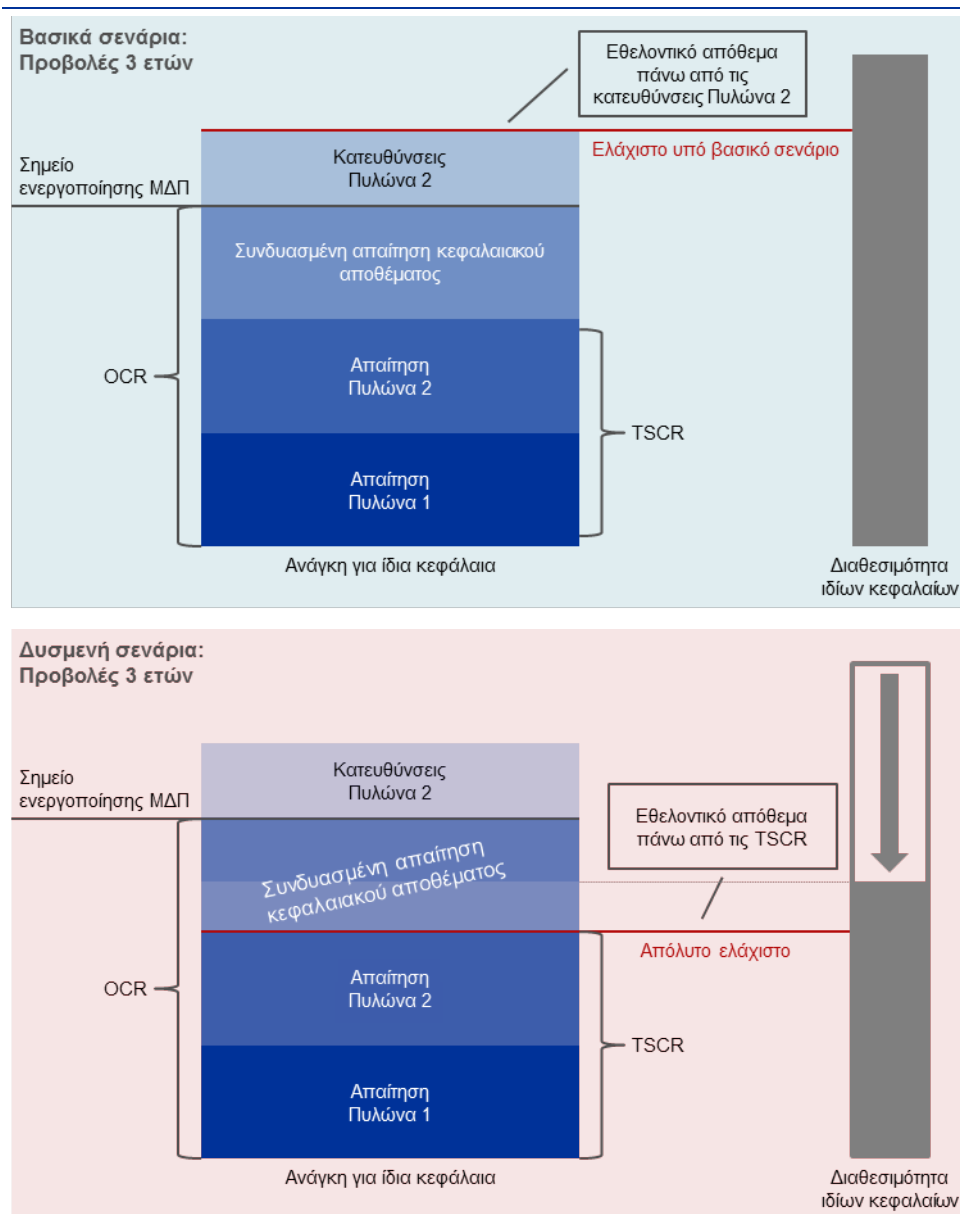
²² Αποτελεί αρμοδιότητα του ιδρύματος να επιλέξει κατάλληλο ορίζοντα προγραμματισμού – ο ελάχιστος ορίζοντας που θα πρέπει να αποτυπώνει ένα αναλυτικό σχέδιο κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης είναι τα τρία έτη. Τα ιδρύματα θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη εξελίξεις πέραν αυτού του ελάχιστου ορίζοντα στον στρατηγικό σχεδιασμό τους, κατά τρόπο αναλογικό, αν θα έχουν ουσιώδη αντίκτυπο.

²³ Ανάλογα με την πιθανότητα και την ενδεχόμενη επίδραση συγκεκριμένων μεταβολών, το ίδρυμα μπορεί να εφαρμόζει διαφορετική μεταχείριση. Παραδείγματος χάριν, ορισμένες μεταβολές μπορεί να φαίνονται εξαιρετικά απίθανες, αλλά θα είχαν τόσο μεγάλο αντίκτυπο στο ίδρυμα ώστε θα πρέπει να εκπονηθούν μέτρα έκτακτης ανάγκης. Άλλες πιθανότερες κανονιστικές μεταβολές θα πρέπει ωστόσο να αποτυπώνονται στο ίδιο το σχέδιο κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης. Πρόσφατα παραδείγματα νέων κανονισμών είναι το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (ΔΠΧΑ 9), η οδηγία σχετικά με την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών (Bank Recovery and Resolution Directive - BRRD) και η τυποποιημένη προσέγγιση όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου.

πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλες τις πληροφορίες σχετικά με μελλοντικές μεταβολές αυτών των θέσεων.²⁴

Σχήμα 2

Τα εθελοντικά αποθέματα και άλλοι κεφαλαιακοί περιορισμοί υπό την κανονιστική προοπτική

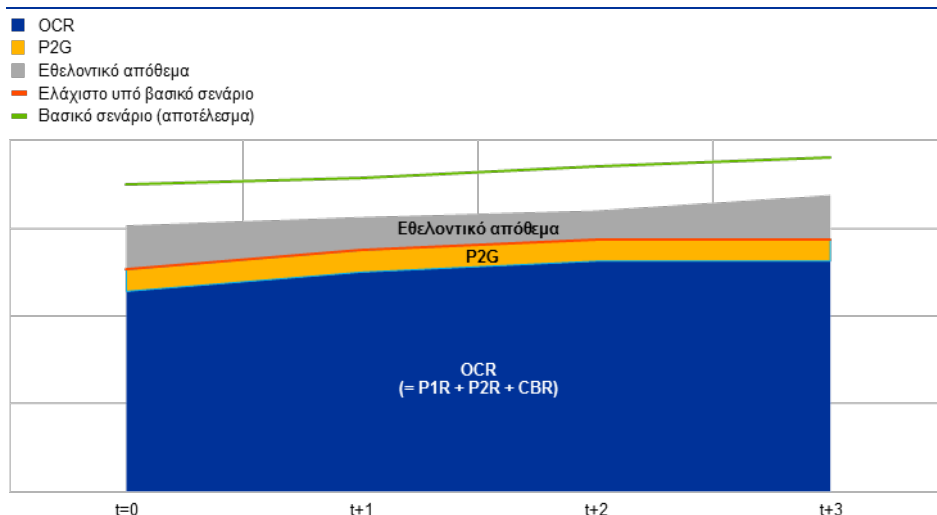
Τα στοιχεία και οι διαστάσεις παρέχονται μόνο για ενδεικτικούς σκοπούς.

²⁴ Τα επίπεδα P2R και των κατευθύνσεων P2G 2 καθορίζονται από την ΕΚΤ. Στον κεφαλαιακό προγραμματισμό τους τα ιδρύματα θα πρέπει να αντιμετωπίζουν αυτές τις κεφαλαιακές ανάγκες ως εξωτερικά καθοριζόμενα στοιχεία. Εφόσον δεν υπάρχουν συγκεκριμένες πληροφορίες που να υποστηρίζουν το αντίθετο, τα μελλοντικά επίπεδα P2R και P2G που χρησιμοποιούνται στον κεφαλαιακό προγραμματισμό θα πρέπει να είναι τουλάχιστον εξίσου υψηλά όσο τα τρέχοντα επίπεδα.

45. Όσον αφορά παραμέτρους που δεν αφορούν ακραίες συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων προβολών στα σχέδια κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης σύμφωνα με το βασικό σενάριο, το ίδρυμα θα πρέπει, επιπλέον της συνολικής κεφαλαιακής απαίτησης βάσει της SREP (total SREP capital requirement - TSCR), να υπολογίζει τη συνδυαστική απαίτηση κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (combined buffer requirement - CBR), δηλ. τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (overall capital requirement - OCR) και τις κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 (Pillar 2 guidance - P2G). Το ίδρυμα θα πρέπει να λαμβάνει τα παραπάνω υπόψη προκειμένου να καθορίζει κατάλληλα εθελοντικά αποθέματα και να εφαρμόζει σχέδια κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης που του επιτρέπουν να συμμορφώνεται με τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση συν τις κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 (P2G) μεσοπρόθεσμα βάσει αναμενόμενων συνθηκών υπό το βασικό σενάριο (βλ. Σχήμα 3).

Σχήμα 3

Προβολή κεφαλαιακού δείκτη σύμφωνα με το βασικό σενάριο υπό την κανονιστική προοπτική

Τα στοιχεία και οι διαστάσεις παρέχονται μόνο για ενδεικτικούς σκοπούς.

46. Το ίδρυμα θα πρέπει να επιδιώκει να εκπληρώνει τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση βάσει της SREP ανά πάσα στιγμή, ακόμα και σε παρατεταμένες περιόδους δυσμενών εξελίξεων που συνεπάγονται σοβαρή μείωση του κεφαλαίου CET1. Σε επαρκώς δυσμενή σενάρια²⁵, μπορεί να είναι αποδεκτό το ίδρυμα να μην εκπληρώνει τις κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 και τις συνδυαστικές απαιτήσεις αποθεμάτων ασφαλείας. Ωστόσο, το ίδρυμα θα πρέπει να προσδιορίζει επαρκή εθελοντικά αποθέματα επιπλέον της συνολικής κεφαλαιακής απαίτησης βάσει της SREP ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι παραπάνω παράμετροι και να τα εφαρμόζει στα σχέδια κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης. Αυτό θα του επιτρέψει να διατηρείται πάνω από τη συνολική κεφαλαιακή απαίτηση βάσει της SREP και να εκπληρώνει, για παράδειγμα, τις

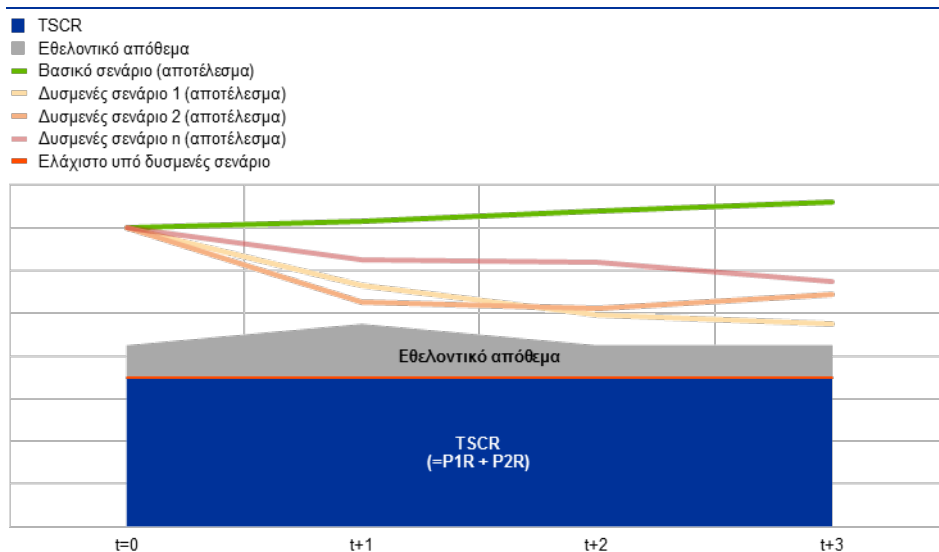
²⁵ Η σοβαρότητα των δυσμενών σεναρίων αναλύεται περαιτέρω στην Αρχή 7.

προσδοκίες της αγοράς ακόμη και υπό αντίξοες συνθήκες σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα (βλ. Σχήμα 4).

47. Αν το ίδρυμα αναλαμβάνει διοικητικές ενέργειες στο πλαίσιο του σχεδίου κεφαλαιοποίησής του, θα πρέπει επίσης να αξιολογεί τη σκοπιμότητα και την αναμενόμενη επίδραση αυτών των ενεργειών υπό τα αντίστοιχα σενάρια, και καλείται να είναι διαφανές ως προς τον ποσοτικό αντίκτυπο κάθε ενέργειας στα στοιχεία των προβολών. Όπου κρίνεται αναγκαίο, οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να είναι συμβατές με το σχέδιο ανάκαμψης.

Σχήμα 4

Προβολή κεφαλαιακού δείκτη σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο υπό την κανονιστική προοπτική²⁶

Τα στοιχεία και οι διαστάσεις παρέχονται μόνο για ενδεικτικούς σκοπούς.

Εσωτερική οικονομική προοπτική

48. Το ίδρυμα θα πρέπει να διαχειρίζεται την κεφαλαιακή του επάρκεια από την οικονομική προοπτική διασφαλίζοντας ότι οι κίνδυνοι που αναλαμβάνει καλύπτονται επαρκώς από το εσωτερικό κεφάλαιο, λαμβανομένων υπόψη των προσδοκιών της Αρχής 5. Η επάρκεια οικονομικού κεφαλαίου απαιτεί το εσωτερικό κεφάλαιο του ιδρύματος να είναι επαρκές με σκοπό την κάλυψη των κινδύνων και τη στήριξη της στρατηγικής του ιδρύματος σε διαρκή βάση.
49. Υπό την προοπτική αυτήν, η αξιολόγηση εκ μέρους του ιδρύματος θα πρέπει να καλύπτει το πλήρες φάσμα των κινδύνων που μπορεί να έχουν ουσιώδη αντίκτυπο στην κεφαλαιακή του θέση από οικονομική προοπτική. Προκειμένου να αποτυπώνεται η πραγματική οικονομική κατάσταση, αυτή η προοπτική δεν βασίζεται σε λογιστικές ή κανονιστικές προβλέψεις. Αντιθέτως, θα πρέπει να

²⁶ Για τους σκοπούς της απεικόνισης, το ίδιο εθελοντικό απόθεμα εμφανίζεται για όλα τα σενάρια αν και το πραγματικό εθελοντικό απόθεμα εξαρτάται από το αξιολογούμενο σενάριο.

λαμβάνει υπόψη παραμέτρους οικονομικής αξίας²⁷ για όλες τις πτυχές που είναι συναφείς από οικονομική άποψη, συμπεριλαμβανομένων απαιτήσεων, υποχρεώσεων και κινδύνων.²⁸ Έτσι, αν και η ICAAP βασίζεται στην παραδοχή – και αποσκοπεί στη διασφάλιση – της συνέχειας των εργασιών του ιδρύματος, το ίδρυμα καλείται να διαχειρίζεται την επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου του με βάση παραμέτρους οικονομικής αξίας. Το ίδρυμα θα πρέπει να διαχειρίζεται τους οικονομικούς κινδύνους και το εσωτερικό κεφάλαιο επαρκώς και να τα αξιολογεί στο πλαίσιο των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργεί καθώς και της παρακολούθησης και διαχείρισης της επάρκειας κεφαλαίου.

50. Το ίδρυμα θα πρέπει να χρησιμοποιεί τις δικές του διαδικασίες και μεθοδολογίες για να εντοπίζει, να προσδιορίζει ποσοτικά και να δημιουργεί αποθέματα εσωτερικού κεφαλαίου για να καλύπτει τις αναμενόμενες ζημίες (εφόσον αυτές δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εσωτερικού κεφαλαίου) και τις μη αναμενόμενες ζημίες τις οποίες μπορεί να υποστεί, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας. Το ίδρυμα θα πρέπει να προβαίνει σε ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων σε δεδομένη χρονική στιγμή όσον αφορά την τρέχουσα κατάσταση κατά την ημερομηνία αναφοράς. Αυτό θα πρέπει να συμπληρώνεται με μεσοπρόθεσμη αξιολόγηση της επίδρασης ουσιωδών μελλοντικών εξελίξεων που δεν ενσωματώνονται στην αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης, π.χ. πιθανές διοικητικές ενέργειες, μεταβολές του προφίλ κινδύνου ή του εξωτερικού περιβάλλοντος²⁹.
51. Το ίδρυμα θα πρέπει να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα και τους δείκτες της αξιολόγησης επάρκειας οικονομικού κεφαλαίου στη στρατηγική και οργανωτική του διαχείριση και κατά την επανεξέταση της στρατηγικής σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου και της επιχειρηματικής στρατηγικής. Επιπλέον του συντετού ορισμού του εσωτερικού κεφαλαίου³⁰ και του ποσοτικού προσδιορισμού του κινδύνων, το ίδρυμα θα πρέπει να παρουσιάζει μια έννοια της επάρκειας οικονομικού κεφαλαίου που να του δίνει τη δυνατότητα να παραμένει οικονομικά βιώσιμο και να εφαρμόζει τη στρατηγική του. Αυτό περιλαμβάνει διαδικασίες διαχείρισης προκειμένου να εντοπίζεται έγκαιρα η ανάγκη για ανάληψη δράσης

²⁷ Βλ. το γλωσσάριο για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτήν την έννοια. Για το εσωτερικό κεφάλαιο λεπτομέρειες παρέχονται στην Αρχή 5. Όσον αφορά τους κινδύνους τα ιδρύματα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη οτιδήποτε θα μπορούσε να επηρεάσει την οικονομική τους αξία, δηλ. το εσωτερικό τους κεφάλαιο. Περισσότερες πληροφορίες για τις προσδοκίες της ΕΚΤ όσον αφορά τον εντοπισμό κινδύνων, τον ποσοτικό προσδιορισμό κινδύνων και τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων υπό την οικονομική προοπτική διατυπώνονται στις Αρχές 4, 6 και 7.

²⁸ Η έννοια της επάρκειας οικονομικού κεφαλαίου, συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, της έννοιας της καθαρής τρέχουσας αξίας, υπόκειται στον ορισμό και τα κριτήρια που θέτει το ίδιο το ίδρυμα. Αν και η έννοια που διέπει αυτήν την προοπτική θα πρέπει να είναι συμβατή με την έννοια της «οικονομικής αξίας» που περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου από δραστηριότητες εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών (EBA/GL/2018/02) [που αναφέρεται επίσης ως κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (interest rate risk in the banking book - IRBB)], ο παρών οδηγός δεν προβλέπει τη χρήση συγκεκριμένης μεθοδολογίας για τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων ή του εσωτερικού κεφαλαίου.

²⁹ Οι διοικητικές ενέργειες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, κεφαλαιακά μέτρα, αγορές ή πωλήσεις επιχειρηματικών τομέων και μεταβολές του προφίλ κινδύνου. Βλ. επίσης την ενότητα «Αλληλεπίδραση μεταξύ της οικονομικής και κανονιστικής προοπτικής».

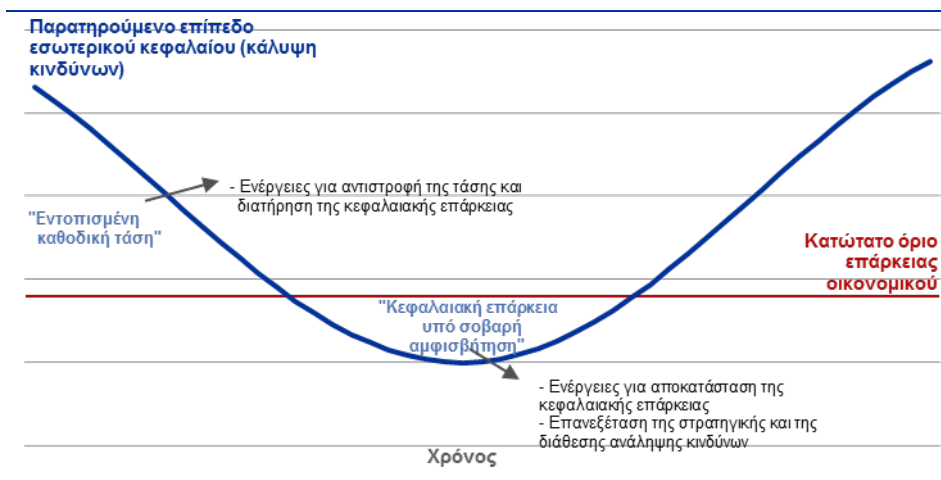
³⁰ Οι προσδοκίες σχετικά με το εσωτερικό κεφάλαιο παρουσιάζονται στην Αρχή 5.

με σκοπό την αντιμετώπιση ανεπαρκειών εσωτερικού κεφαλαίου και τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων (π.χ. αύξηση κεφαλαίου, μείωση κινδύνου).

52. Η επάρκεια οικονομικού κεφαλαίου του ιδρύματος προϋποθέτει ενεργή παρακολούθηση και διαχείριση. Για τον λόγο αυτόν, το ίδρυμα θα πρέπει να εκπονεί και να σχεδιάζει διαδικασίες και διοικητικές ενέργειες για την αντιμετώπιση καταστάσεων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε ανεπαρκή κεφαλαιοποίηση.

Σχήμα 5

Παράμετροι διαχείρισης υπό την οικονομική προοπτική

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το γράφημα δεν θα πρέπει να γίνεται κατανοητό ως προβολή μιας οικονομικής κατάστασης σε δεδομένη χρονική στιγμή. Απεικονίζει την επιδείνωση των επιπέδων οικονομικού κεφαλαίου που μπορεί να σημειωθεί με τον χρόνο πέραν των κανονικών εξελίξεων του οικονομικού κύκλου. Το ίδρυμα θα πρέπει να διαθέτει στρατηγική για την αντιμετώπιση τέτοιας επιδείνωσης και να διαχειρίζεται ενεργά την κεφαλαιακή επάρκεια. Επιπλέον, οι ποσοτικοί προσδιορισμοί των κινδύνων και του διαθέσιμου εσωτερικού κεφαλαίου θα πρέπει να ενσωματώνονται στις προβολές υπό την κανονιστική προοπτική.

53. Όταν το ίδρυμα εντοπίζει σημαντική καθοδική τάση στη θέση του οικονομικού κεφαλαίου του, θα πρέπει να εξετάζει τη λήψη μέτρων για τη διατήρηση επαρκούς κεφαλαιοποίησης, αναστροφή αυτής της τάσης και αναθεώρηση της στρατηγικής και της διάθεσής του για ανάληψη κινδύνου, όπως απεικονίζεται ενδεικτικά στο Σχήμα 5. Κατά συνέπεια, όταν το ίδρυμα βρεθεί κάτω από το κατώτατο όριο επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου του, θα πρέπει να είναι σε θέση να λάβει τα απαραίτητα μέτρα και να εξηγήσει πώς θα διασφαλιστεί η κεφαλαιακή επάρκεια μεσοπρόθεσμα.

Αλληλεπίδραση μεταξύ της οικονομικής και της κανονιστικής προοπτικής

54. Υπό την οικονομική προοπτική, οι οικονομικοί κίνδυνοι και ζημιές επηρεάζουν το εσωτερικό κεφάλαιο αμέσως και στο έπακρο. Έτσι, η οικονομική προοπτική

δίνει μια πολύ ολοκληρωμένη εικόνα των κινδύνων³¹. Ορισμένοι από αυτούς τους κινδύνους, ή κίνδυνοι που σχετίζονται με αυτούς, μπορεί επίσης να υλοποιηθούν αργότερα μερικώς ή πλήρως υπό την κανονιστική προοπτική μέσω λογιστικών ζημιών, μειώσεων των ιδίων κεφαλαίων ή προβλέψεων για σκοπούς προληπτικής εποπτείας.

55. Γι' αυτό, το ίδρυμα θα πρέπει να αξιολογεί υπό την κανονιστική προοπτική τον βαθμό στον οποίο οι κίνδυνοι που εντοπίζονται και προσδιορίζονται ποσοτικά υπό την οικονομική προοπτική μπορεί να επηρεάσουν τα ίδια κεφάλαιά του και το συνολικό ποσό ανοίγματος σε κίνδυνο (total risk exposure amount - TREA) μελλοντικά. Ως εκ τούτου, οι προβολές όσον αφορά τη μελλοντική κεφαλαιακή θέση υπό την κανονιστική προοπτική θα πρέπει να συμπληρώνονται δεόντως από τις αξιολογήσεις στο πλαίσιο της οικονομικής προοπτικής.
56. Ειδικότερα, θα πρέπει να εξετάζονται οι κίνδυνοι και οι επιδράσεις που δεν είναι απαραίτητως εμφανείς όταν δίνεται αποκλειστική έμφαση στο πλαίσιο λογιστικού/κανονιστικού κεφαλαίου, αλλά που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν και να επηρεάσουν μελλοντικά τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια ή το συνολικό ποσό ανοίγματος σε κίνδυνο.
57. Αντιθέτως, το ίδρυμα θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της κανονιστικής προοπτικής προκειμένου να στηρίζει³² τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων υπό την οικονομική προοπτική και να τον προσαρμόζει ή να τον συμπληρώνει αν δεν αποτυπώνει επαρκώς τους κινδύνους που προκύπτουν από τα εξεταζόμενα δυσμενή σενάρια. Επομένως, η κανονιστική και η οικονομική προοπτική θα πρέπει να συνεισφέρουν η μία στην άλλη.
58. Εφόσον οι ορισμοί και τα επίπεδα κεφαλαίου, τα είδη κινδύνων και τα αντίστοιχα ποσά και οι ελάχιστοι κεφαλαιακοί δείκτες συνήθως διαφέρουν μεταξύ των δύο προοπτικών και εφόσον – με την πάροδο του χρόνου και μεταξύ ιδρυμάτων – η μία προοπτική δεν είναι συστηματικά αυστηρότερη από την άλλη, η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων απαιτεί την εφαρμογή και των δύο προοπτικών.³³

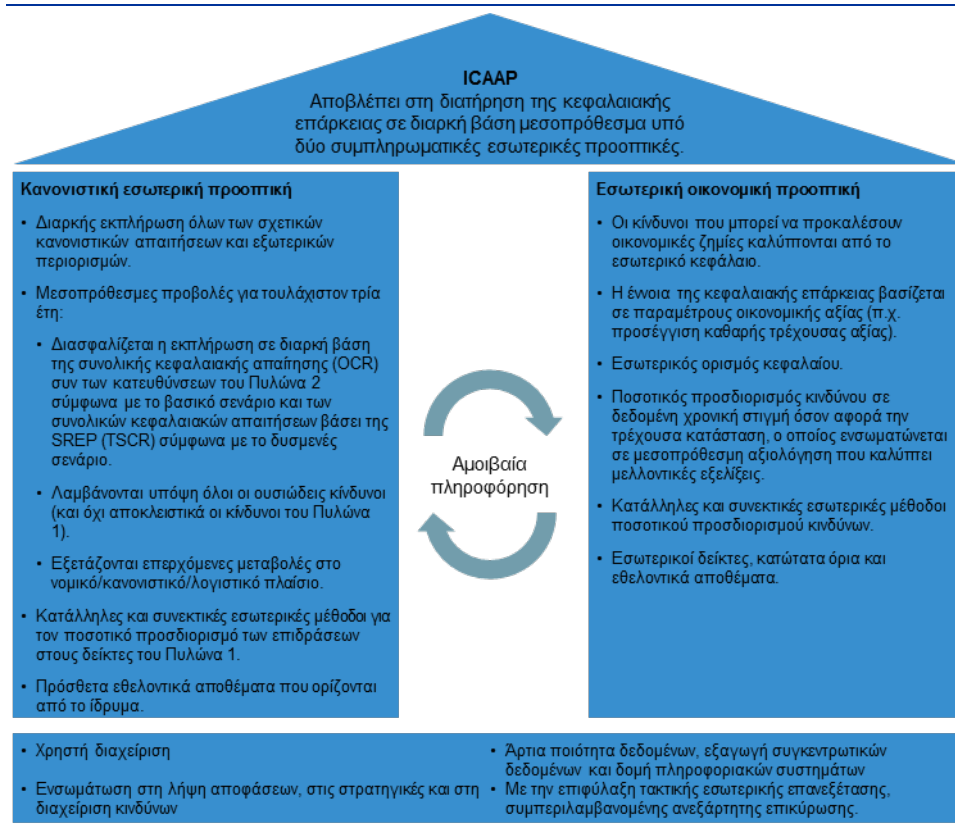
³¹ Για παράδειγμα, η αρνητική επίδραση που ασκεί στην οικονομική αξία ο κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (π.χ. η μεταβολή της τρέχουσας αξίας των αναμενόμενων καθαρών ταμειακών ροών του ιδρύματος) παρέχει μια εικόνα των δυνητικών μακροπρόθεσμων επιδράσεων στα συνολικά ανοίγματα του ιδρύματος. Υπό την κανονιστική προοπτική, αυτός ο κίνδυνος μπορεί να υλοποιηθεί, για παράδειγμα, μέσω μείωσης των κερδών ή συναλλαγής που αφορά το αντίστοιχο χαρτοφυλάκιο.

³² Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τους κινδύνους που είναι δυσκολότερο να προσδιοριστούν ποσοτικά. Οι προσαρμογές του ποσοτικού προσδιορισμού των κινδύνων υπό την οικονομική προοπτική θα πρέπει να αιτιολογούνται και να τεκμηριώνονται πλήρως.

³³ Το ευρύτερο σκεπτικό στο οποίο στηρίζεται αυτό είναι το ίδιο με εκείνο που περιγράφεται για τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου από δραστηριότητες εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών (EBA/GL/2018/02): «Τα ιδρύματα θα πρέπει να μετρούν το άνοιγμά τους στον IRRBB ως προς τις δυνητικές μεταβολές τόσο στην οικονομική αξία όσο και στα κέρδη. Τα ιδρύματα θα πρέπει να χρησιμοποιούν συμπληρωματικά χαρακτηριστικά και των δύο προσεγγίσεων για να αποτυπώνουν τον πολύπλοκο χαρακτήρα του IRRBB σε βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους ορίζοντες.»

Σχήμα 6

Συνοπτική παρουσίαση των προοπτικών και των βασικών χαρακτηριστικών της ICAAP

Παράδειγμα 3.1: Εθελοντικά αποθέματα

Όσο πιο αδύναμη είναι η κεφαλαιακή βάση ενός ιδρύματος, τόσο δυσκολότερη και ακριβότερη γίνεται η εφαρμογή του επιδιωκόμενου επιχειρηματικού μοντέλου. Για παράδειγμα αν οι επενδυτές, οι αντισυμβαλλόμενοι και οι πελάτες εκλαμβάνουν τα χαμηλότερα επίπεδα κεφαλαίου ως παράγοντα που αυξάνει τον κίνδυνο αθέτησης του ιδρύματος, θα ζητούν υψηλότερα ασφάλιστρα κινδύνου. Αυτό θα επηρεάσει αρνητικά την κερδοφορία του ιδρύματος, απειλώντας πιθανώς τη συνέχεια των εργασιών του, ακόμη και αν τα επίπεδα κεφαλαίου του εξακολουθούν να βρίσκονται πάνω από τα κανονιστικά και εποπτικά ελάχιστα όρια.

Ένα ακόμη παράδειγμα είναι τα μερίσματα και οι πληρωμές επί μέσων κεφαλαίου AT1. Αν η στρατηγική του ιδρύματος βασίζεται στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων στην κεφαλαιαγορά, τα χαμηλότερα επίπεδα κεφαλαίου ενδέχεται να οδηγήσουν σε χαμηλότερη εμπιστοσύνη των επενδυτών. Αυτό μπορεί να εμποδίσει την πρόσβαση του ιδρύματος στην κεφαλαιαγορά και κατά συνέπεια την ικανότητά του να ασκήσει την επιχειρηματική στρατηγική του.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις παραμέτρους, το ίδρυμα θα πρέπει να προσδιορίζει τα επίπεδα κεφαλαίου που χρειάζεται για τη συνέχεια των εργασιών του. Στο πλαίσιο του κεφαλαιακού του προγραμματισμού, το ίδρυμα θα πρέπει να διασφαλίζει ότι μπορεί να διατηρήσει τα εθελοντικά του αποθέματα στο πλαίσιο των συνθηκών τόσο του βασικού όσο και του δυσμενούς σεναρίου. Τα εθελοντικά αποθέματα μπορεί να διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό από ίδρυμα σε ίδρυμα και εξαρτώνται από εξωτερικές εξελίξεις, όπως αντανακλώνται σε διαφορετικά σενάρια. Για παράδειγμα, μπορεί να έχει διαφορά αν ένα δυσμενές σενάριο αντανακλά πιέσεις σε όλη την αγορά ή ιδιουσυγκρατικές πιέσεις, επειδή αυτή η πτυχή μπορεί να επηρεάσει τις προσδοκίες των επενδυτών, των πελατών, των αντισυμβαλλομένων, κ.λπ. όσον αφορά την κεφαλαιοποίηση του ιδρύματος. Επιπλέον, τα εθελοντικά αποθέματα μπορεί να διαφέρουν διαχρονικά εντός ενός σεναρίου, καθώς διαφορετικές χρονικές στιγμές αντανακλούν διαφορετικές εξωτερικές και εσωτερικές συνθήκες.

Παράδειγμα 3.2:

Η οικονομική προοπτική στηρίζει την κανονιστική προοπτική

Το ίδρυμα θα πρέπει να προσδιορίζει ποσοτικά την επίδραση που ασκούν στα αποτελέσματα χρήσης οι κίνδυνοι επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο υπό την κανονιστική προοπτική, ακόμη και αν δεν εξετάζονται στις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 1. Ενώ ο οικονομικός αντίκτυπος των μεταβολών των επιτοκίων στις θέσεις του τραπεζικού χαρτοφυλακίου είναι ορατός αμέσως και σε όλο του το φάσμα υπό την οικονομική προοπτική, ο πλήρης αντίκτυπος των επιδράσεων από τα αποτελέσματα χρήσης στους κεφαλαιακούς δείκτες του Πυλώνα 1 μπορεί να χρειαστεί αρκετά έτη για να εκδηλωθεί υπό την κανονιστική προοπτική. Συνεπώς, το ίδρυμα θα πρέπει να εξετάζει πιθανές ζημίες που απορρέουν από όλους τους κινδύνους που εντοπίζονται στο πλαίσιο της οικονομικής προοπτικής, συμπεριλαμβανομένων κινδύνων που δεν εξετάζονται στον Πυλώνα 1, στην κανονιστική προοπτική, ιδίως στις προβολές των δυσμενών σεναρίων.

Ως χαρακτηριστικό παράδειγμα, το ίδρυμα μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα, στο πλαίσιο της οικονομικής προοπτικής του, ότι η οικονομική του αξία θα μειωθεί κατά 100 εκατ. ευρώ το επόμενο έτος αν τα επιτόκια αυξηθούν κατά 200 μονάδες βάσης. Στα σενάρια της κανονιστικής προοπτικής του, θα έπρεπε σε αυτήν την περίπτωση να αξιολογήσει την αντίστοιχη επίδραση στα αποτελέσματα χρήσης του και, τελικά στα ίδια κεφάλαια και τον δείκτη του Πυλώνα 1 στη διάρκεια του ορίζοντα κεφαλαιακού προγραμματισμού, π.χ. μέσω μείωσης στα αποτελέσματα χρήσης κατά 15 εκατ. ευρώ το πρώτο έτος, 13 εκατ. ευρώ το δεύτερο έτος και 10 εκατ. ευρώ το τρίτο έτος.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι οι αφανείς ζημίες. Ενώ τα στοιχεία ενεργητικού εννοιολογικά λαμβάνονται υπόψη στην οικονομική αξία/καθαρή τρέχουσα αξία υπό την οικονομική προοπτική, η κανονιστική προοπτική βασίζεται σε λογιστικές και προληπτικές αξίες. Οι αφανείς ζημίες εμφανίζονται κατά τη σύγκριση λογιστικών και οικονομικών αξιών. Έχοντας προσδιορίσει τον συνολικό όγκο των αφανών ζημιών, το ίδρυμα πρέπει να αποφασίσει σε ποιο βαθμό αυτές οι ζημίες ενδέχεται επίσης να

υλοποιηθούν στον ισολογισμό/στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης και αυτό αναμένεται να ληφθεί υπόψη στην κανονιστική προοπτική.

Αν, για παράδειγμα, ένα ίδρυμα διαθέτει χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων που υπόκειται σε συνολικές αφανείς ζημιές 100 εκατ. ευρώ, θα πρέπει να προσδιορίζει ποιο μέρος αυτών των ζημιών θα μπορούσε να επηρεάσει τα προβλεπόμενα κανονιστικά ίδια κεφάλαιά του, με την επιφύλαξη των αντίστοιχων υποκείμενων μεσοπρόθεσμων σεναρίων. Σε αυτό το παράδειγμα, το ίδρυμα μπορεί να καταλήξει στην απόφαση ότι οι λογιστικές ζημιές ύψους 10 και 20 εκατ. ευρώ θα πραγματοποιηθούν κατά τα έτη 1 και 2 αντιστοίχως, λόγω των περικοπών αποτίμησης επί της ονομαστικής αξίας των υποκείμενων ομολόγων. Αυτές οι ζημιές θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στις προβολές που καταρτίζονται υπό την κανονιστική προοπτική.

Ένα άλλο παράδειγμα είναι ο κίνδυνος μεταβολής της πιστοληπτικής αξιολόγησης. Στην οικονομική προοπτική, το ίδρυμα αξιολογεί σε ποιον βαθμό η οικονομική του αξία θα μειωνόταν το επόμενο έτος αν η πιστοληπτική διαβάθμιση των πιστωτικών του ανοιγμάτων επιδεινωόταν, π.χ. αν αυξάνονταν οι πιθανότητες αθέτησης. Αν και μια τέτοια επιδείνωση δεν θα ενσωματωνόταν στην κανονιστική προοπτική μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης (σε αντίθεση με τον πιστωτικό κίνδυνο αθέτησης) για πιστωτικά ανοίγματα που δεν λογιστικοποιούνται στην εύλογη αξία (π.χ. στην κατηγορία των δανείων και των απαιτήσεων), θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο: οι υψηλότερες πιθανότητες αθέτησης που εντοπίζονται στο πλαίσιο της οικονομικής προοπτικής οδηγούν σε υψηλότερα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού, άρα σε χαμηλότερους δείκτες του Πυλώνα 1 στις προβολές για τον κεφαλαιακό προγραμματισμό. Αυτή η μετάβαση από την οικονομική στην κανονιστική προοπτική συνήθως δεν συνιστά χρήση των στοιχείων της οικονομικής προοπτικής ένα προς ένα. Αντιθέτως, το ίδρυμα θα πρέπει να αξιολογεί το ύψος της αύξησης του συνολικού ποσού ανοίγματος σε κίνδυνο στο αντίστοιχο σενάριο, με την επιφύλαξη της προσέγγισης που εφαρμόζει το ίδρυμα όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο στο πλαίσιο του Πυλώνα 1 και με την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (Capital Requirements Regulation - CRR) σχετικά με το πώς τα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού εξαρτώνται από τις πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων (probabilities of default - PD), τις ζημιές λόγω αθέτησης (loss-given-default - LGD) και τα ανοίγματα σε αθέτηση (exposure at default - EAD).

Συνοπτικά, υπάρχουν διάφοροι δίαυλοι μέσω των οποίων οι κίνδυνοι που εντοπίζονται και προσδιορίζονται ποσοτικά στην οικονομική προοπτική επηρεάζουν τις προβολές υπό την κανονιστική προοπτική: αρνητικές επιδράσεις στα αποτελέσματα χρήσης, άμεσες μειώσεις ιδίων κεφαλαίων, σχηματισμός αυξημένων προβλέψεων και αυξημένο συνολικό ποσό ανοίγματος σε κίνδυνο. Σε όλες τις περιπτώσεις τα ιδρύματα θα πρέπει να υιοθετούν διαφορετική προσέγγιση όταν μεταφράζουν τους κινδύνους σε επιδράσεις στους προβλεπόμενους δείκτες του Πυλώνα 1. Οι κίνδυνοι στο πλαίσιο της οικονομικής προοπτικής γενικά δεν επηρεάζουν τις προβολές του Πυλώνα 1 μία προς μία. Ο βαθμός στον οποίο οι κίνδυνοι επηρεάζουν αυτές τις προβολές εξαρτάται για παράδειγμα από το

εξεταζόμενο σενάριο, καθώς και τους εφαρμοζόμενους λογιστικούς κανόνες και κανονιστικές διατάξεις.

Παράδειγμα 3.3:

Η κανονιστική προοπτική στηρίζει την οικονομική προοπτική

Οι μεσοπρόθεσμες αξιολογήσεις της κανονιστικής εσωτερικής προοπτικής και τα αντίστοιχα υποκείμενα σενάρια θα πρέπει να στηρίζουν την προσανατολισμένη προς το μέλλον εικόνα της οικονομικής εσωτερικής προοπτικής στον βαθμό που αυτές οι μεταβολές δεν αντανακλώνται στον ποσοτικό προσδιορισμό του κινδύνου σε δεδομένη χρονική στιγμή κατά την αντίστοιχη ημερομηνία αναφοράς. Οι διοικητικές ενέργειες που προβλέπονται στην κανονιστική προοπτική, π.χ. κεφαλαιακά μέτρα, πληρωμές μερισμάτων ή αγορές ή πωλήσεις επιχειρηματικών τομέων, θα πρέπει επίσης να αξιολογούνται προκειμένου να προσδιοριστεί η επίδρασή τους στην οικονομική ουσία του ιδρύματος. Αυτό θα πρέπει να γίνεται στην προσανατολισμένη προς το μέλλον διάσταση της οικονομικής εσωτερικής προοπτικής, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτές οι ενέργειες δεν απειλούν την επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου. Αντιθέτως, οι αναμενόμενες μεταβολές στις καμπύλες των επιτοκίων και διοικητικές ενέργειες που έχουν ήδη αποφασιστεί και θα πραγματοποιηθούν στη διάρκεια του ορίζοντα κινδύνου (που συνήθως έχει διάρκεια τουλάχιστον ενός έτους) συνήθως λαμβάνονται υπόψη στη βραχυπρόθεσμη αξιολόγηση βάσει δεδομένης χρονικής στιγμής στο πλαίσιο της οικονομικής προοπτικής.

Οι προβολές στο πλαίσιο δυσμενούς σεναρίου υπό την κανονιστική προοπτική θα πρέπει να προσομοιώνουν ευπάθειες που αφορούν συγκεκριμένα ιδρύματα. Αν αυτές οι προβολές φανερώνουν ουσιώδη επίδραση από συγκεκριμένο είδος κινδύνου, π.χ. κίνδυνο μεταβολής της πιστοληπτικής διαβάθμισης, τότε το ίδρυμα θα πρέπει να διασφαλίζει τον επαρκή ποσοτικό προσδιορισμό του κινδύνου αυτού κατά την εκτίμηση σε δεδομένη χρονική στιγμή ή συμπληρωματικές εκτιμήσεις (π.χ. ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων) υπό την οικονομική προοπτική.

Για παράδειγμα, ένα ίδρυμα με ουσιώδες χαρτοφυλάκιο μετοχών αντιμετωπίζει αυτήν την έκθεση σε κίνδυνο, διατυπώνοντας την υπόθεση σοβαρής κάμψης των χρηματιστηριακών αγορών στην κανονιστική προοπτική του. Μια σοβαρή επίδραση στην κεφαλαιακή επάρκεια υπό την κανονιστική προοπτική συνεισφέρει στην οικονομική προοπτική: το ίδρυμα θα πρέπει να αναλύσει τι επίδραση θα είχε ένα τέτοιο σοβαρό και αληθοφανές περιστατικό στην επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου και κατά πόσον η ανάλυση υπό την οικονομική προοπτική αποτυπώνει επαρκώς αυτό το σενάριο και επιτρέπει στο ίδρυμα να διαχειριστεί αποτελεσματικά τον εν λόγω κίνδυνο.

Στην πράξη, αν το ίδρυμα χρησιμοποιεί προσέγγιση δυνητικής ζημίας (value-at-risk - VaR) για τον ποσοτικό προσδιορισμό του κινδύνου αγοράς υπό την οικονομική προοπτική του και τα στοιχεία που στηρίζουν τον ποσοτικό προσδιορισμό του κινδύνου περιέχουν μόνο ομαλές εξελίξεις στις χρηματιστηριακές αγορές, τότε ο ποσοτικός προσδιορισμός του κινδύνου υποεκτιμά τον κίνδυνο αγοράς. Το ίδρυμα μπορεί είτε να προσαρμόσει τις παραδοχές του ποσοτικού προσδιορισμού του

κινδύνου ή να καταλείψει πρόσθετο εσωτερικό κεφάλαιο στον κίνδυνο αγοράς που δεν αποτυπώνεται στον ποσοτικό προσδιορισμό του κινδύνου ή να λάβει άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσει τη διαθεσιμότητα επαρκούς κεφαλαίου προς κάλυψη του κινδύνου. Σύμφωνα με τον συντηρητικό χαρακτήρα του παρόντος οδηγού, αυτό δεν σημαίνει απαραίτητως ότι το ίδρυμα καλείται να τροποποιήσει τον ποσοτικό προσδιορισμό βάσει δυνητικής ζημίας που μπορεί, για παράδειγμα, να χρησιμοποιηθεί και για σκοπούς τιμολόγησης. Εναπόκειται στο ίδιο το ίδρυμα να αποφασίσει πώς θα διασφαλίσει την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου και την κάλυψή του από εσωτερικό κεφάλαιο κατά τρόπο συντηρητικό.

Αρχή 4 – Όλοι οι ουσιώδεις κίνδυνοι εντοπίζονται και λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της ICAAP

- (i) Το ίδρυμα είναι υπεύθυνο να εφαρμόζει τακτική διαδικασία για τον εντοπισμό όλων των ουσιωδών κινδύνων τους οποίους αναλαμβάνει ή ενδέχεται να αναλάβει υπό την οικονομική και κανονιστική προοπτική. Όλοι οι κίνδυνοι που χαρακτηρίζονται ως ουσιώδεις θα πρέπει να εξετάζονται σε όλα τα μέρη της ICAAP σύμφωνα με ταξινόμηση κινδύνων που καθορίζεται εσωτερικά.
- (ii) Ακολουθώντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση, συμπεριλαμβανομένων όλων των σχετικών νομικών οντοτήτων, επιχειρηματικών γραμμών και ανοιγμάτων, το ίδρυμα καλείται να εντοπίζει τους κινδύνους που χαρακτηρίζονται ως ουσιώδεις τουλάχιστον ετησίως, χρησιμοποιώντας τον δικό του εσωτερικό ορισμό της σημαντικότητας. Αυτή η διαδικασία εντοπισμού κινδύνων θα πρέπει να οδηγεί σε έναν περιεκτικό εσωτερικό κατάλογο κινδύνων.
- (iii) Στην περίπτωση χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών συμμετοχών, θυγατρικών και άλλων συνδεδεμένων οντοτήτων, το ίδρυμα καλείται να εντοπίζει τους σημαντικούς υποκείμενους κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνει ή μπορεί να αναλάβει και να τους λαμβάνει υπόψη στην ICAAP του.
- (iv) Για όλους τους κινδύνους που χαρακτηρίζονται ως ουσιώδεις, το ίδρυμα καλείται είτε να καταθέσει κεφάλαιο για την κάλυψη του κινδύνου είτε να τεκμηριώνει τον λόγο για τον οποίο δεν διακρατεί κεφάλαια.

Διαδικασία εντοπισμού κινδύνων

59. Το ίδρυμα καλείται να εφαρμόζει τακτική διαδικασία για τον εντοπισμό όλων των ουσιωδών κινδύνων και να τους συμπεριλαμβάνει σε έναν περιεκτικό εσωτερικό κατάλογο κινδύνων. Χρησιμοποιώντας τον εσωτερικό του ορισμό της σημαντικότητας, το ίδρυμα καλείται να διασφαλίζει ότι ο εν λόγω κατάλογος επικαιροποιείται. Επιπλέον των τακτικών επικαιροποιήσεων (τουλάχιστον ετησίως), το ίδρυμα καλείται να προσαρμόζει τον κατάλογο όταν δεν αποτυπώνονται πλέον σε αυτόν οι κίνδυνοι που χαρακτηρίζονται ως ουσιώδεις, π.χ λόγω εισαγωγής νέου προϊόντος ή λόγω επέκτασης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

60. Η διαδικασία εντοπισμού κινδύνων θα πρέπει να είναι περιεκτική και να λαμβάνει υπόψη τόσο την κανονιστική όσο και την οικονομική προοπτική. Επιπλέον των τρεχόντων κινδύνων, στο πλαίσιο των προσανατολισμένων προς το μέλλον αξιολογήσεων του για την κεφαλαιακή επάρκεια το ίδρυμα καλείται να εξετάζει τυχόν κινδύνους, καθώς και τυχόν συγκεντρώσεις εντός κινδύνων και μεταξύ αυτών των κινδύνων³⁴, οι οποίοι μπορεί να προκύψουν από την επιδίωξη των στρατηγικών του ή λόγω συναφών μεταβολών στο περιβάλλον λειτουργίας του.
61. Η διαδικασία εντοπισμού κινδύνων θα πρέπει να ακολουθεί μια «ακαθάριστη προσέγγιση», δηλαδή χωρίς να λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένες τεχνικές που έχουν σχεδιαστεί για τον μετριασμό των υποκείμενων κινδύνων. Το ίδρυμα καλείται στην περίπτωση αυτή να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα αυτών των ενεργειών μετριασμού.³⁵
62. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τα όρια για τα ανοίγματα έναντι οντοτήτων του σκιώδους τραπεζικού συστήματος (EBA/GL/2015/20), το ίδρυμα καλείται, στο πλαίσιο της εσωτερικής του διαδικασίας εντοπισμού κινδύνων, να εντοπίζει τα ανοίγματά του έναντι οντοτήτων του σκιώδους τραπεζικού συστήματος, όλους τους δυνητικούς κινδύνους που απορρέουν από αυτά τα ανοίγματα και τον δυνητικό αντίκτυπο αυτών των κινδύνων.
63. Το διοικητικό όργανο είναι υπεύθυνο να αποφασίζει ποια είδη κινδύνων θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ουσιώδη και ποιοι ουσιώδεις κίνδυνοι θα πρέπει να καλύπτονται με κεφάλαιο. Θα αιτιολογείται μεταξύ άλλων ο λόγος για τον οποίο συγκεκριμένος κίνδυνος τον οποίο έχει αναλάβει το ίδρυμα δεν χαρακτηρίζεται ουσιώδης.

Κατάλογος κινδύνων

64. Όταν καταρτίζει τον εσωτερικό κατάλογο κινδύνων, το ίδρυμα είναι υπεύθυνο να διαμορφώνει τη δική του εσωτερική ταξινόμηση κινδύνων. Καλείται να μην ακολουθεί απλώς μια κανονιστική ταξινόμηση κινδύνων.
65. Στον κατάλογο κινδύνων του, το ίδρυμα καλείται να λαμβάνει υπόψη τους υποκείμενους κινδύνους, εφόσον χαρακτηρίζονται ουσιώδεις, οι οποίοι απορρέουν από χρηματοοικονομικές και μη χρηματοοικονομικές συμμετοχές, θυγατρικές και άλλες συνδεδεμένες οντότητές του (για παράδειγμα, κίνδυνοι παρέμβασης και κίνδυνοι ομίλων, κίνδυνοι φήμης και λειτουργικοί κίνδυνοι, κίνδυνοι που προέρχονται από εκθέσεις ελέγχου κ.λπ.).

³⁴ Αυτό αφορά συγκεντρώσεις εντός κινδύνου και μεταξύ κινδύνων.

³⁵ Η «ακαθάριστη προσέγγιση» η οποία εξηγείται στο παρόν αναφέρεται στη διαδικασία εντοπισμού κινδύνων. Τα ιδρύματα δεν θα πρέπει να αγνοούν ενέργειες μετριασμού όταν καθορίζουν το ύψος του κεφαλαίου που χρειάζονται για να καλύψουν τους κινδύνους τους.

66. Με αναλογικό τρόπο, το ίδρυμα καλείται να εξετάζει πέρα από τους κινδύνους συμμετοχής και να εντοπίζει, να κατανοεί και να προσδιορίζει ποσοτικά σημαντικούς υποκείμενους κινδύνους, καθώς και να τους λαμβάνει υπόψη στον εσωτερικό κατάλογο κινδύνων, ανεξαρτήτως αν οι ενδιαφερόμενες οντότητες περιλαμβάνονται στην περίμετρο προληπτικής εποπτείας ή όχι. Το βάθος της ανάλυσης των υποκείμενων κινδύνων θα πρέπει να είναι ανάλογο με την επιχειρηματική δραστηριότητα και την προσέγγιση διαχείρισης κινδύνων.

Παράδειγμα 4.1: Κατάλογος κινδύνων

Η καταγραφή των κινδύνων και η αντιστοίχιση μεταξύ των ειδών κινδύνων και των υποκατηγοριών κινδύνων στο παρόν παράδειγμα δεν θα πρέπει να θεωρούνται υποχρεωτικής εφαρμογής ούτε ότι καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις. Σε αυτόν τον κατάλογο μπορεί να περιέχονται κίνδυνοι που δεν χαρακτηρίζονται ουσιώδεις για κάποια ιδρύματα, κάτι το οποίο αναμένεται να επεξηγείται. Ταυτόχρονα, θα υπάρχουν κίνδυνοι που δεν αναφέρονται στον κατάλογο οι οποίοι χαρακτηρίζονται ουσιώδεις. Κάθε ίδρυμα καλείται να αποφασίζει εσωτερικά κατά πόσο και με ποιον τρόπο συνδυάζει τα είδη κινδύνων και τις υποκατηγορίες κινδύνων:

- πιστωτικός κίνδυνος (π.χ., κίνδυνος χώρας, κίνδυνος μεταβολής της πιστοληπτικής διαβάθμισης και κίνδυνος συγκέντρωσης)·
- κίνδυνος αγοράς (π.χ., κίνδυνος πιστωτικού περιθωρίου, διαρθρωτικός συναλλαγματικός κίνδυνος και κίνδυνος προσαρμογής πιστωτικής αποτίμησης (credit valuation adjustment - CVA))·
- κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (π.χ., κίνδυνος αναντιστοιχίας (gap risk), κίνδυνος βάσης, κίνδυνος προαίρεσης και παραδοχές σχετικά με τη συμπεριφορά, όπως αυτές που αφορούν τη χρήση προαιρέσεων προπληρωμής)·
- λειτουργικός κίνδυνος (π.χ., διακοπή δραστηριότητας και δυσλειτουργία συστημάτων, νομικός κίνδυνος και κίνδυνος υποδείγματος)·
- άλλοι κίνδυνοι (μεταξύ άλλων, π.χ., ασφαλιστικός κίνδυνος, κίνδυνος δραστηριότητας, κίνδυνος παρέμβασης, συνταξιοδοτικός κίνδυνος, κίνδυνος συμμετοχής, κίνδυνος κόστους χρηματοδότησης, κίνδυνος φήμης, κ.λπ.).

Παραμένει αρμοδιότητα του ιδρύματος να προσδιορίζει όλους τους ουσιώδεις κινδύνους του, καθώς και όλες τις συγκεντρώσεις μεταξύ αυτών των κινδύνων και εντός αυτών, ανεξαρτήτως αν παρατίθενται εδώ ή όχι.

Παράδειγμα 4.2:

Εντοπισμός κινδύνων σύμφωνα με την ακαθάριστη προσέγγιση

Σύμφωνα με την ακαθάριστη προσέγγιση, οι κίνδυνοι εντοπίζονται σε πρώτη φάση χωρίς να λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένες τεχνικές που έχουν σχεδιαστεί για τον περιορισμό τους. Ένας κίνδυνος θα μπορούσε να θεωρηθεί ουσιώδης αν η επέλευσή του, η παράλειψή του ή η ανακρίβειά του μετέβαλε ή επηρέαζε σημαντικά την κεφαλαιακή επάρκεια, την κερδοφορία ή τη συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος υπό την οικονομική προοπτική, ανεξάρτητα από τη λογιστική μέθοδο που εφαρμόζεται.

Για παράδειγμα, ένα ίδρυμα μπορεί να διαπιστώνει ότι, σύμφωνα με το προφίλ ληκτότητας του τραπεζικού χαρτοφυλακίου του, οι κίνδυνοι που προκύπτουν από τις μεταβολές στην κλίση και στο σχήμα της καμπύλης αποδόσεων (κίνδυνος αναντιστοιχίας) θα πρέπει να θεωρούνται ουσιώδεις.

Στην περίπτωση αυτή, ο κίνδυνος αναντιστοιχίας θα πρέπει σε πρώτη φάση να εντοπίζεται, να αξιολογείται και να καταγράφεται στον κατάλογο κινδύνων χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τυχόν διοικητικές ενέργειες που έχουν σχεδιαστεί για τον περιορισμό των κινδύνων. Στη συνέχεια, το διοικητικό όργανο θα πρέπει να είναι αρμόδιο να αποφασίζει κατά πόσο ο κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου αναντιστοιχίας) θεωρείται πράγματι ουσιώδης και κατά πόσο θα πρέπει να καλύπτεται με κεφάλαιο.

Το ίδρυμα μπορεί να αποφασίσει τον περιορισμό του κινδύνου μέσω ενός συνδυασμού παραγώγων και συμβατικών ρυθμίσεων και να μην θέσει κατά μέρος κεφάλαιο για να καλύψει τον κίνδυνο. Αν και ο κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο σε αυτήν την περίπτωση αντισταθμίζεται, θα πρέπει και πάλι να θεωρείται ουσιώδης και να περιλαμβάνεται στον κατάλογο κινδύνων. Επίσης, το ίδρυμα καλείται να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα αυτών των ενεργειών και να εντοπίζει τυχόν νέους κινδύνους (π.χ. νομικός κίνδυνος, κίνδυνος αντισυμβαλλομένου ή υπολειπόμενος κίνδυνος).

Παράδειγμα 4.3:

Εντοπισμός κινδύνων σε περίπτωση μη χρηματοοικονομικής θυγατρικής

Όταν ένα ίδρυμα ενεργεί ως μητρική εταιρεία για μη χρηματοοικονομική θυγατρική, η προληπτική αντιμετώπιση της εν λόγω θυγατρικής βασίζεται στα ποσά του ανοίγματός της σε κίνδυνο. Στο πλαίσιο της ICAAP, το ίδρυμα καλείται να θεσπίζει και να εφαρμόζει συνεκτικές και συνεπείς προσεγγίσεις σε ολόκληρο τον όμιλο προκειμένου να ξεετάξει πέρα από τις λογιστικές αξίες και τα ποσά ανοίγματος σε κίνδυνο. Πιο συγκεκριμένα, το ίδρυμα καλείται να εφαρμόζει αναλογικές μεθοδολογίες προκειμένου να εντοπίζει κατά πόσο οι λειτουργίες και τα ανοίγματα της θυγατρικής ενέχουν κινδύνους που υπερβαίνουν τη λογιστική αξία της ή τον κίνδυνο συμμετοχής της.

Για παράδειγμα, το ίδρυμα μπορεί να διαπιστώσει ότι το προφίλ πελατών και οι επενδύσεις μιας σημαντικής θυγατρικής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις παραδοχές που αφορούν τη συγκέντρωση και την εξάρτηση σε επίπεδο ομίλου. Επιπλέον, το ίδρυμα μπορεί να διαπιστώσει ότι οι νομικοί κίνδυνοι της θυγατρικής αυξάνουν το προφίλ λειτουργικού κινδύνου του ιδρύματος. Ως αποτέλεσμα, το ίδρυμα μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, μέσω των κινδύνων φήμης και παρέμβασης καθώς και της αυξημένης συγκέντρωσης, οι υποκείμενοι κίνδυνοι της θυγατρικής υπερβαίνουν σημαντικά τον κίνδυνο που συνδέεται με τη λογιστική αξία.

Παράδειγμα 4.4: Εντοπισμός κινδύνων σε περίπτωση ανάθεσης υπηρεσιών σε τρίτους

Όταν ένα ίδρυμα αναθέτει τις λειτουργίες του σε πάροχο υπηρεσιών, θα πρέπει να είναι σε θέση να εντοπίζει, να αξιολογεί και να προσδιορίζει ποσοτικά τους υποκείμενους κινδύνους στη συμφωνία ανάθεσης ως εάν το ίδρυμα να εξακολουθούσε να εκτελεί αυτές τις λειτουργίες. Αυτή η διαδικασία εντοπισμού, αξιολόγησης και ποσοτικού προσδιορισμού θα πρέπει να διενεργείται πριν τεθεί σε εφαρμογή η εν λόγω ανάθεση, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων που σχετίζονται με το γεγονός ότι οι υπηρεσίες εκτελούνται εκτός του ιδρύματος. Γενικά, η ανάθεση δραστηριότητας σε τρίτους δεν μπορεί να απαλλάσσει το ίδρυμα από την υποχρέωσή του να διαχειρίζεται τους συναφείς κινδύνους, με αποτέλεσμα επομένως τη μεταβίβαση της αρμοδιότητας στον πάροχο που ανέλαβε τις υπηρεσίες.

Αρχή 5 – Το εσωτερικό κεφάλαιο είναι υψηλής ποιότητας και καθορίζεται με σαφήνεια

- (i) Το ίδρυμα καλείται να καθορίζει, να αξιολογεί και να τηρεί εσωτερικό κεφάλαιο υπό την οικονομική προοπτική. Ο ορισμός του εσωτερικού κεφαλαίου θα πρέπει να συνάδει με την έννοια της επάρκειας οικονομικού κεφαλαίου και των εσωτερικών ποσοτικών προσδιορισμών των κινδύνων του ιδρύματος.
- (ii) Το εσωτερικό κεφάλαιο αναμένεται να είναι υψηλής ποιότητας και να καθορίζεται με συνετό και συντηρητικό τρόπο. Βασιζόμενο στην παραδοχή της συνέχειας των εργασιών, το ίδρυμα καλείται να παρουσιάζει με σαφήνεια με ποιον τρόπο το εσωτερικό του κεφάλαιο είναι διαθέσιμο για την κάλυψη κινδύνων, διασφαλίζοντας έτσι αυτήν τη συνέχεια.

Ορισμός του εσωτερικού κεφαλαίου

- 67. Ο σκοπός του εσωτερικού κεφαλαίου είναι να χρησιμεύει ως συνιστώσα ανάληψης κινδύνου υπό την οικονομική προοπτική. Επομένως, ο ορισμός του εσωτερικού κεφαλαίου αναμένεται να είναι σύμφωνος με την έννοια της

επάρκειας οικονομικού κεφαλαίου του ιδρύματος³⁶ και ο ορισμός αναμένεται να ακολουθεί τις παραμέτρους σχετικά με την οικονομική αξία, π.χ., όσον αφορά τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του ιδρύματος. Ακολουθώντας μια συνετή και συντηρητική προοπτική, ο ορισμός θα πρέπει να επιτρέπει στο ίδρυμα να αξιολογεί συνετά και ουσιαστικά την επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου του διαχρονικά, όπως περιγράφεται στην Αρχή 3.

68. Το ίδρυμα καλείται να αναγνωρίζει ότι, λόγω της χρήσης διαφορετικών μεθοδολογιών αποτίμησης και παραδοχών για το ενεργητικό, το παθητικό και τις συναλλαγές, το διαθέσιμο εσωτερικό κεφάλαιο υπό την οικονομική προοπτική μπορεί να διαφέρει σημαντικά από τα ίδια κεφάλαια υπό την κανονιστική προοπτική. Το ίδρυμα θα πρέπει να ακολουθεί μια συνετή προσέγγιση κατά τον καθορισμό του διαθέσιμου εσωτερικού κεφαλαίου του. Αυτή η σύνεση διέπει όλες τις υποκείμενες παραδοχές και μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για τον ποσοτικό προσδιορισμό του εσωτερικού κεφαλαίου.
69. Αποτελεί αρμοδιότητα του ιδρύματος να εφαρμόζει έναν επαρκή ορισμό και μια επαρκή μεθοδολογία για το εσωτερικό του κεφάλαιο. Ο παρών οδηγός δεν υπαγορεύει ούτε περιορίζει την καθαυτό χρήση ορισμού ή μεθοδολογίας. Το ίδρυμα θα μπορούσε, για παράδειγμα, να χρησιμοποιήσει ένα ολοκληρωμένο υπόδειγμα καθαρής τρέχουσας αξίας ή τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια ως σημείο αφετηρίας.
70. Εάν το ίδρυμα χρησιμοποιήσει ως σημείο αφετηρίας για τον ορισμό του εσωτερικού κεφαλαίου του τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια, αναμένεται ότι ένα μεγάλο μέρος των συνιστωσών του εσωτερικού κεφαλαίου του θα εκφράζεται σε ίδια κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1). Επιπλέον, ορισμένες προσαρμογές είναι εννοιολογικά απαραίτητες προκειμένου να συνεπάγεται κεφάλαιο που να συνάδει με την έννοια της οικονομικής αξίας στην οποία βασίζεται η οικονομική προοπτική. Θα πρέπει να γίνονται προσαρμογές, για παράδειγμα, για αφανείς ζημιές και για στοιχεία κεφαλαίου τα οποία έχουν την ικανότητα να απορροφούν ζημιές μόνο σε περίπτωση μη συνέχειας των εργασιών του ιδρύματος.
71. Όπου ο ορισμός του εσωτερικού κεφαλαίου αποσυνδέεται από τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια, η ικανότητα ανάληψης κινδύνων μεγάλου μέρους του εσωτερικού κεφαλαίου θα πρέπει και πάλι να συμφωνεί γενικά με την ικανότητα απορρόφησης ζημιών του κεφαλαίου CET1. Πιο συγκεκριμένα, τα ιδρύματα που εφαρμόζουν προσέγγιση καθαρής τρέχουσας αξίας βάσει υποδείγματος καλούνται να χρησιμοποιούν μόνο μεθοδολογίες και παραδοχές που είναι κατανοητές, έχουν περιγραφεί και αιτιολογηθεί με σαφήνεια και ακολουθούν μια συνετή προσέγγιση. Τα στοιχεία κεφαλαίου που έχουν την ικανότητα να απορροφούν ζημιές μόνο σε περίπτωση μη συνέχειας των εργασιών του ιδρύματος θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως υποχρεώσεις στο πλαίσιο τέτοιων προσεγγίσεων καθαρής τρέχουσας αξίας.

³⁶ Οι προσδοκίες σχετικά με τη διατήρηση της επάρκειας κεφαλαίου υπό την οικονομική προοπτική παρουσιάστηκαν στην Αρχή 3.

72. Το ίδρυμα θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια όσον αφορά το εσωτερικό του κεφάλαιο, επιτρέποντας στο μέτρο του δυνατού τη συμφωνία, δηλαδή τη σύγκριση των διαφορών και των ομοιοτήτων, μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων υπό την κανονιστική προοπτική και του διαθέσιμου εσωτερικού κεφαλαίου υπό την οικονομική προοπτική.

Παράδειγμα 5.1:

Ορισμός του εσωτερικού κεφαλαίου με αφετηρία τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια

Ένα ίδρυμα που υιοθετεί, για παράδειγμα, κανονιστικό ορισμό ως βάση για τον προσδιορισμό του εσωτερικού κεφαλαίου του πρέπει να προσαρμόζει τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια όταν οι θέσεις του ισολογισμού δεν αντανakλούν την έννοια της οικονομικής αξίας στην οποία βασίζεται η οικονομική προοπτική. Για παράδειγμα, το χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων που παρουσιάστηκε στο Παράδειγμα 3.2, το οποίο υπόκειται σε συνολική (καθαρή) αφανή ζημία ίση με 100 εκατ. ευρώ, αναμένεται να έχει ως αποτέλεσμα αφαίρεση ίση με 100 εκατ. ευρώ από τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια.

Τέτοιες προσαρμογές θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με συνεκτικό τρόπο τόσο ως προς τον προσδιορισμό του εσωτερικού κεφαλαίου όσο και ως προς τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων. Το ίδρυμα θα μπορούσε, για παράδειγμα, να αφαιρέσει την αφανή ζημία τόσο από το εσωτερικό κεφάλαιο όσο και από το άνοιγμα σε κίνδυνο ή να διατηρήσει το ποσό στο εσωτερικό κεφάλαιο και να προσδιορίσει ποσοτικά τον κίνδυνο ως αναμενόμενη ζημία. Παρομοίως, εάν το ίδρυμα αποφασίσει να συμπεριλάβει αφανή αποθεματικά – κάτι που θα πρέπει να γίνει με έναν προσεκτικό και συντηρητικό τρόπο, εφόσον είναι εφικτό – το άνοιγμα σε κίνδυνο θα πρέπει να αυξηθεί συνάδοντας με τη συμπερίληψη αφανών αποθεματικών στο εσωτερικό κεφάλαιο.

Αποτελεί αρμοδιότητα του ιδρύματος να ορίζει το εσωτερικό κεφάλαιο καταλλήλως σύμφωνα με την οικονομική εσωτερική προοπτική του. Ωστόσο, γενικότερα, τυχόν στοιχεία ισολογισμού που δεν μπορούν να θεωρηθούν διαθέσιμα για την κάλυψη ζημιών, με βάση την παραδοχή για συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιακών μέσων της κατηγορίας 2 και των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων³⁷), θα πρέπει να αφαιρούνται από τα κανονιστικά ίδια κεφάλαια. Επιπλέον, θα πρέπει να αναγνωρίζεται ότι το κεφάλαιο θυγατρικών που διακρατείται από τρίτους (μειοψηφικά συμφέροντα) μπορεί κατά κανόνα μόνο να καλύπτει κινδύνους εντός αυτών των θυγατρικών.

³⁷ Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις εκτός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων σύμφωνα με το άρθρο 39 του CRR, εφόσον οι υποκείμενες θέσεις αντιμετωπίζονται με συνέπεια στον ποσοτικό προσδιορισμό τόσο του εσωτερικού κεφαλαίου όσο και του κινδύνου.

Παράδειγμα 5.2:

Ορισμός του εσωτερικού κεφαλαίου με βάση τις καθαρές τρέχουσες αξίες

Ένα ίδρυμα μπορεί να παρατηρήσει ότι η οικονομική αξία του χρέους του μειώνεται μαζί με την υποβάθμιση της πιστοληπτικής του διαβάθμισης. Δεν θα θεωρείτο συνετό για το ίδρυμα να αυξήσει το διαθέσιμο εσωτερικό κεφάλαιο αντιστοίχως.

Αρχή 6 – Οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων της ICAAP είναι επαρκείς, συνεπείς και επικυρώνονται με ανεξάρτητο τρόπο

- (i) Το ίδρυμα είναι υπεύθυνο να εφαρμόζει μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων που να είναι επαρκείς για τις περιστάσεις του ιδρύματος τόσο υπό την οικονομική όσο και υπό την κανονιστική προοπτική. Επιπλέον, το ίδρυμα καλείται να χρησιμοποιεί επαρκείς μεθοδολογίες για να προσδιορίζει ποσοτικά τις πιθανές μελλοντικές μεταβολές στα ίδια κεφάλαια και στο συνολικό ποσό ανοίγματος σε κίνδυνο σύμφωνα με τα δυσμενή σενάρια του υπό την κανονιστική προοπτική. Το ίδρυμα καλείται να εφαρμόζει υψηλό βαθμό συντηρητικότητας και υπό τις δύο προοπτικές για να διασφαλίζει ότι σπάνια ή ακραία γεγονότα εξετάζονται επαρκώς.
- (ii) Οι βασικές παράμετροι και παραδοχές θα πρέπει να είναι συνεκτικές σε ολόκληρο τον όμιλο και μεταξύ ειδών κινδύνου. Όλες οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων θα πρέπει να υπόκεινται σε ανεξάρτητη εσωτερική επικύρωση. Το ίδρυμα καλείται να θεσπίζει και να εφαρμόζει ένα αποτελεσματικό πλαίσιο ποιότητας δεδομένων.

Περιεκτικός ποσοτικός προσδιορισμός κινδύνων

73. Η ICAAP θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι κίνδυνοι τους οποίους αναλαμβάνει/μπορεί να αναλάβει το ίδρυμα προσδιορίζονται επαρκώς ποσοτικά. Το ίδρυμα καλείται να εφαρμόζει μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων που να ταιριάζουν στις επιμέρους περιστάσεις του (π.χ., θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων, τις προσδοκίες της αγοράς, το επιχειρηματικό μοντέλο, το προφίλ κινδύνων, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του ιδρύματος).
74. Οι κίνδυνοι δεν θα πρέπει να εξαιρούνται από την αξιολόγηση επειδή είναι δύσκολο να προσδιοριστούν ποσοτικά ή επειδή τα σχετικά δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα³⁸. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το ίδρυμα θα πρέπει να καθορίζει επαρκώς

³⁸ Για τους κινδύνους που είναι δύσκολο να προσδιοριστούν ποσοτικά (π.χ. λόγω ελλείπων στοιχείων ή απουσίας καθιερωμένων μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού), το ίδρυμα θα πρέπει να αναπτύσσει επαρκείς μεθοδολογίες για τον ποσοτικό προσδιορισμό των μη αναμενόμενων ζημιών, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων έμπειρη κρίση.

συντηρητικά στοιχεία κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές πληροφορίες και διασφαλίζοντας ότι οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων που έχει επιλέξει είναι ενδεδειγμένες και συνεκτικές³⁹.

75. Οι βασικές παράμετροι και παραδοχές καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τα επίπεδα εμπιστοσύνης, τις παραδοχές συσχέτισης και τις παραδοχές για δημιουργία σεναρίων.

Βαθμός συντηρητικότητας

76. Οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων και οι παραδοχές που χρησιμοποιούνται υπό την οικονομική και κανονιστική προοπτική θα πρέπει να είναι άρτιες, επαρκώς σταθερές, ευαίσθητες ως προς τον κίνδυνο και αρκετά συντηρητικές για να προσδιορίζουν ποσοτικά ζημιές που εκδηλώνονται σπάνια. Οι αβεβαιότητες που προκύπτουν από μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με αυξημένο βαθμό συντηρητικότητας.
77. Κατά τη γνώμη της ΕΚΤ, σε μια αξιόπιστη ICAAP ο συνολικός βαθμός συντηρητικότητας στις παραδοχές υπό την οικονομική προοπτική βρίσκεται γενικά τουλάχιστον στο ίδιο επίπεδο με τον βαθμό στον οποίο βασίζονται οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων των εσωτερικών υποδείγμάτων του Πυλώνα 1.⁴⁰ Ο συνολικός βαθμός συντηρητικότητας καθορίζεται από τον συνδυασμό των υποκείμενων παραδοχών και παραμέτρων αντί από την κάθε συνιστώσα ξεχωριστά. Αυτό σημαίνει ότι μια προσέγγιση μπορεί, στην πράξη, να εξακολουθεί να είναι επαρκώς συντηρητική αν οι επιλεγμένες παραδοχές είναι λιγότερο συντηρητικές, υπό την προϋπόθεση ότι ο συνολικός βαθμός συντηρητικότητας παραμένει υψηλός⁴¹.
78. Αντί να αποβλέπει με μηχανιστικό τρόπο σε στόχους που αφορούν εξωτερικές αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας και σε στατιστικά επίπεδα εμπιστοσύνης, το ίδρυμα καλείται να βαθμονομή τις δικές του μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων σύμφωνα με τη διάθεσή του για ανάληψη κινδύνων. Για τον σκοπό αυτό, το ίδρυμα καλείται να εξετάζει τις πιθανές ζημιές που είναι πρόθυμο και σε θέση να απορροφά με την πάροδο του χρόνου. Βάσει αυτής της ανάλυσης, το ίδρυμα καλείται να θεσπίζει και να διατηρεί

³⁹ Η μέτρηση κινδύνων οι οποίοι είναι δύσκολο να προσδιοριστούν ποσοτικά πρέπει να είναι συνεκτική και συγκρίσιμη, στο μέτρο του δυνατού, με τις συνολικές παραδοχές μέτρησης κινδύνων. Το ίδρυμα καλείται να διασφαλίζει ότι τέτοιοι κίνδυνοι λαμβάνονται επαρκώς υπόψη στις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων και ελέγχου κινδύνων, ανεξαρτήτως αν προσδιορίζονται ποσοτικά με παραδοσιακά υποδείγματα ή ανάλυση σεναρίων, ή ότι τεκμηριώνονται με άλλες εκτιμήσεις.

⁴⁰ Οι κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 1 δεν θα πρέπει, ωστόσο, να θεωρούνται ως κατώτατο όριο στους εσωτερικούς ποσοτικούς προσδιορισμούς κινδύνων του ιδρύματος.

⁴¹ Ανάλογα με το προφίλ κινδύνων, οι παράμετροι εσωτερικών κινδύνων θα μπορούσαν να θεωρούνται πιο συντηρητικές συνολικά από ό,τι ο Πυλώνας 1, έστω και αν, για παράδειγμα, ο βαθμός εμπιστοσύνης είναι χαμηλότερος του 99,9%, υπό την προϋπόθεση ότι αυτός ο βαθμός εμπιστοσύνης συνδυάζεται με τους εφαρμοσμένους συντελεστές κινδύνων, τις παραδοχές διανομής, τις περιόδους διακράτησης, τις παραδοχές συσχέτισμών και άλλες παραμέτρους και παραδοχές. Όπου οι τράπεζες χρησιμοποιούν φάσμα δυσμενών σεναρίων, θα πρέπει να χρησιμοποιούν συνεκτικές μεθόδους για την ενοποίησή τους προκειμένου να επιτύχουν συνολικό βαθμό συντηρητικότητας που να είναι συγκρίσιμος, για παράδειγμα, με την έννοια εμπιστοσύνης 99,9%, όταν χρησιμοποιείται η προσέγγιση του οικονομικού κεφαλαίου.

μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης γεγονότων ακραίων καταστάσεων, που να του εξασφαλίζουν επαρκή εμπιστοσύνη ότι οι ενδεχόμενες ζημιές που θα προκύψουν από γεγονότα που εκδηλώνονται σπάνια ή σοβαρές μελλοντικές εξελίξεις αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο των στρατηγικών του και της διάθεσής του για ανάληψη κινδύνων και ότι αυτές οι ζημιές δεν θα υπερβαίνουν τον ποσοτικά προσδιορισμένο κίνδυνο.

79. Το ίδρυμα μπορεί να εξετάζει ένα εύρος διαφορετικών βαθμών συντηρητικότητας για να παράγει φάσμα ποσοτικών προσδιορισμών κινδύνων, προκειμένου να τεκμηριώνει με περιεκτικό τρόπο στρατηγικές αποφάσεις, τιμολόγηση και διαχείριση κεφαλαίου. Ένα ίδρυμα μπορεί, για παράδειγμα, να αποφασίσει να εφαρμόσει χαμηλό βαθμό συντηρητικότητας κατά την τιμολόγηση ορισμένων προϊόντων, υπό την προϋπόθεση ότι υφίστανται διαδικασίες που διασφαλίζουν ότι γεγονότα που εκδηλώνονται σπάνια και σοβαρές μελλοντικές εξελίξεις υπόκεινται σε αποτελεσματική διαχείριση και καλύπτονται από επαρκές κεφάλαιο.
80. Για να διευκολύνεται η σύγκριση μεταξύ ποσοτικών προσδιορισμών κινδύνων του Πυλώνα 1 και της ICAAP, ανεξαρτήτως από την προσέγγιση που επιλέγεται για τον Πυλώνα 1 (π.χ. τυποποιημένη μέθοδος ή μέθοδος εσωτερικών διαβαθμίσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο), το ίδρυμα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη όσα ορίζονται στο έγγραφο της EKT με τίτλο «Technical implementation of the EBA Guidelines on ICAAP and ILAAP information collected for SREP purposes». Αν υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο ποσοτικών προσδιορισμών, το ίδρυμα καλείται να εξηγήει τους βασικούς παράγοντες αυτών.

Επιλογή μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων

81. Αποτελεί αρμοδιότητα του ιδρύματος να εφαρμόζει επαρκείς μεθοδολογίες τόσο για τον ποσοτικό προσδιορισμό των κινδύνων του όσο και για τον καθορισμό προβολών. Ο παρών οδηγός δεν θέτει προσδοκίες για την καθαυτή χρήση ή μη χρήση μεθοδολογίας ποσοτικού προσδιορισμού. Δηλαδή δεν προκαθορίζεται κατά πόσο, για παράδειγμα, το ίδρυμα θα πρέπει να χρησιμοποιεί (τροποποιημένες) μεθοδολογίες για τον Πυλώνα 1 (π.χ. για να λαμβάνει υπόψη κινδύνους συγκέντρωσης), υποδείγματα οικονομικού κεφαλαίου, αποτελέσματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ή άλλες μεθοδολογίες, όπως πολλαπλά σενάρια, προκειμένου να προσδιορίζει ποσοτικά τους κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνει ή μπορεί να αναλάβει.
82. Οι μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να είναι συνεπείς μεταξύ τους, με την εξεταζόμενη προοπτική και με τον ορισμό του κεφαλαίου. Θα πρέπει να αποτυπώνουν τους κινδύνους τους οποίους αναλαμβάνει το ίδρυμα με έναν ικανοποιητικό και επαρκώς συντηρητικό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι τα μεγαλύτερα ή τα πιο πολύπλοκα ιδρύματα ή τα ιδρύματα που έχουν πιο πολύπλοκους κινδύνους καλούνται να χρησιμοποιούν πιο εξελιγμένες μεθοδολογίες

ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων για να αποτυπώνουν επαρκώς τους κινδύνους.

83. Ωστόσο, το ίδρυμα δεν θα πρέπει να εφαρμόζει μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων τις οποίες δεν κατανοεί πλήρως και οι οποίες, κατά συνέπεια, δεν χρησιμοποιούνται για τη δική του εσωτερική διαχείριση κινδύνων και λήψη αποφάσεων. Το ίδρυμα θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύει την επάρκεια των μεθοδολογιών για τις επιμέρους περιστάσεις και το προφίλ κινδύνων του. Στην περίπτωση υποδειγμάτων πωλητών (vendor models), περιλαμβάνεται η προσδοκία ότι τέτοια υποδείγματα δεν θα πρέπει να ενσωματώνονται μηχανιστικά, αλλά μάλλον θα πρέπει να γίνονται πλήρως κατανοητά από το ίδρυμα, να ταιριάζουν και να προσαρμόζονται στις δραστηριότητές του και στο προφίλ κινδύνων του.

Ποιότητα δεδομένων

84. Το ίδρυμα καλείται να αναπτύσσει επαρκείς διαδικασίες και μηχανισμούς ελέγχου για να διασφαλίζει την ποιότητα των δεδομένων.⁴² Το πλαίσιο ποιότητας δεδομένων θα πρέπει να διασφαλίζει αξιόπιστες πληροφορίες για τους κινδύνους οι οποίες θα στηρίζουν τη λήψη ορθών αποφάσεων και να καλύπτει όλα τα σχετικά δεδομένα κινδύνων και όλες τις πτυχές της ποιότητας δεδομένων.

Επιδράσεις από τη διαφοροποίηση κινδύνων

85. Το ίδρυμα καλείται να ακολουθεί συνετή προσέγγιση όταν διατυπώνει παραδοχές για επιδράσεις από τη διαφοροποίηση κινδύνων. Το ίδρυμα καλείται να γνωρίζει ότι, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT για τη SREP,⁴³ οι επόπτες ως θέμα αρχής δεν λαμβάνουν υπόψη στη SREP τη διαφοροποίηση μεταξύ κινδύνων. Το ίδρυμα θα πρέπει να το λαμβάνει αυτό υπόψη και να είναι προσεκτικό όταν κάνει διαφοροποίηση μεταξύ κινδύνων στο πλαίσιο της ICAAP του.
86. Το ίδρυμα θα πρέπει να είναι απόλυτα διαφανές σχετικά με τις εκτιμώμενες επιδράσεις διαφοροποίησης κινδύνων και, τουλάχιστον στην περίπτωση διαφοροποίησης μεταξύ κινδύνων, να υποβάλλει στοιχεία για τα ακαθάριστα ποσά προ της διαφοροποίησης επιπλέον των καθαρών ποσών. Το ίδρυμα θα πρέπει να διασφαλίζει ότι οι κίνδυνοι καλύπτονται επαρκώς από το κεφάλαιο,

⁴² Η ποιότητα των δεδομένων αφορά, για παράδειγμα, την πληρότητα, την ακρίβεια, τη συνεκτικότητα, τον έγκαιρο χαρακτήρα, τη μοναδικότητα, την εγκυρότητα και την ανιχνευσιμότητα των δεδομένων. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. το σχέδιο οδηγού της EKT με τίτλο «[Guide for the Targeted Review of Internal Models \(TRIM\)](#)» του Φεβρουαρίου 2017.

⁴³ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις αναθεωρημένες κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) και τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (EBA/GL/2018/03) της 19ης Ιουλίου 2018. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. επίσης τη γνώμη της EAT της 16ης Δεκεμβρίου 2015 με τίτλο «[Opinion of the EBA on the interaction of Pillar 1, Pillar 2 and combined buffer requirements and restrictions on distributions \(EBA/Op/2015/24\)](#)».

ακόμα και σε περιόδους ακραίων καταστάσεων όταν οι επιδράσεις διαφοροποίησης μπορεί να εξαλειφθούν ή να συμπεριφέρονται με μη γραμμικούς τρόπους (ακόμα και ενισχύοντας η μια την άλλη σε πολύ δυσμενές σενάριο)⁴⁴.

87. Το ίδρυμα θα πρέπει να έχει ως στόχο τις επιδράσεις διαφοροποίησης στο πλαίσιο των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργεί, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων συσχετισμούς εντός κινδύνων και μεταξύ κινδύνων και διαφοροποίησης μεταξύ οντοτήτων ομίλων.

Ανεξάρτητη επικύρωση

88. Οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων της ICAAP θα πρέπει να υπόκεινται σε τακτική ανεξάρτητη εσωτερική⁴⁵ επικύρωση, σεβόμενες με αναλογικό τρόπο τις αρχές στις οποίες βασίζονται τα συναφή πρότυπα που έχουν θεσπιστεί για τα εσωτερικά υποδείγματα του Πυλώνα 1, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντικότητα των ποσοτικά προσδιορισμένων κινδύνων και την πολυπλοκότητα της μεθοδολογίας ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων.
89. Ανάλογα με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του ιδρύματος, διάφορες οργανωτικές λύσεις μπορεί να υιοθετηθούν προκειμένου να διασφαλίζεται η ανεξαρτησία μεταξύ της ανάπτυξης και της επικύρωσης των μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων. Ωστόσο, θα πρέπει να γίνονται σεβαστές οι έννοιες στις οποίες βασίζονται οι διάφορες γραμμές άμυνας, δηλ. η ανεξάρτητη επικύρωση δεν θα πρέπει να διενεργείται από τη λειτουργία εσωτερικής επιθεώρησης.
90. Τα συνολικά συμπεράσματα της διαδικασίας επικύρωσης αναμένεται να υποβάλλονται σε ανώτερα διοικητικά στελέχη και στο διοικητικό όργανο, να χρησιμοποιούνται στην τακτική επανεξέταση και προσαρμογή των μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού και να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της επάρκειας κεφαλαίου.

Παράδειγμα 6.1:

Οργάνωση ανεξάρτητων επικυρώσεων

Προκειμένου να διασφαλίζεται η ανεξάρτητη και αναλογική επικύρωση των μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων της ICAAP, το ίδρυμα καλείται να

⁴⁴ Για παράδειγμα, η πρόσθεση συνιστωσών κινδύνου που έχουν εκτιμηθεί ξεχωριστά μπορεί να μην έχει τόσο συντηρητικό χαρακτήρα όσο θεωρείται συχνά, επειδή οι μη γραμμικές αλληλεπιδράσεις μπορεί να οδηγούν σε σύνθετες επιδράσεις. Βλ. το έγγραφο με τίτλο «Findings on the interaction of market and credit risk», *BCBS Working Paper*, αρ.16, Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, Μάιος 2009.

⁴⁵ Η έννοια «εσωτερική» δεν σημαίνει ότι το ίδιο το ίδρυμα θα πρέπει να διενεργεί κάθε δραστηριότητα επικύρωσης. Όπως και με την «εσωτερική» επιθεώρηση, αυτό μάλλον αφορά το γεγονός ότι το ίδρυμα είναι αρμόδιο για αυτήν τη διαδικασία.

λαμβάνει υπόψη το σχέδιο οδηγού της ΕΚΤ με τίτλο «ECB guide to internal models – General topics chapter».

Ανάλογα με τη φύση, το μέγεθος, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των κινδύνων του, το ίδρυμα μπορεί, για παράδειγμα, να χρησιμοποιήσει μία από τις ακόλουθες τρεις οργανωτικές ρυθμίσεις για να διασφαλίσει την ανεξαρτησία της λειτουργίας επικύρωσης από τη διαδικασία ανάπτυξης μεθοδολογίας (δηλ. σχεδιασμός, ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση των μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων):

- διαχωρισμός σε δύο διαφορετικές μονάδες οι οποίες αναφέρονται σε διαφορετικά ανώτερα διοικητικά στελέχη·
- διαχωρισμός σε δύο διαφορετικές μονάδες οι οποίες αναφέρονται στο ίδιο ανώτερο διοικητικό στέλεχος·
- ξεχωριστά μέλη προσωπικού εντός της ίδιας μονάδας.

Αρχή 7 – Σκοπός της διενέργειας τακτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων είναι η διασφάλιση κεφαλαιακής επάρκειας σε δυσμενείς συνθήκες

- (i) Η ΕΚΤ εκφράζει την προσδοκία ότι το ίδρυμα θα διενεργεί ενδελεχή εξέταση των ευπαθειών του προσαρμοσμένη στις ανάγκες του, αποτυπώνοντας όλους τους ουσιώδεις κινδύνους σε επίπεδο ιδρύματος που προκύπτουν από το επιχειρηματικό του μοντέλο και το λειτουργικό του περιβάλλον στο πλαίσιο μακροοικονομικών και χρηματοοικονομικών ακραίων συνθηκών σε ετήσια βάση και πιο συχνά, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, ανάλογα με τις επιμέρους περιστάσεις. Βάσει αυτής της εξέτασης, το ίδρυμα καλείται να καθορίζει ένα επαρκές πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων τόσο για την κανονιστική προοπτική όσο και για την οικονομική προοπτική.
- (ii) Ως μέρος του εν λόγω προγράμματος, το ίδρυμα καλείται να καταρτίζει δυσμενή σενάρια που θα χρησιμοποιούνται υπό την κανονιστική προοπτική, λαμβάνοντας υπόψη άλλες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων τις οποίες διενεργεί. Η εφαρμογή αυστηρών αλλά αληθοφανών μακροοικονομικών παραδοχών και η έμφαση σε βασικές ευπάθειες θα πρέπει να έχουν ουσιώδεις επιδράσεις στο εσωτερικό και κανονιστικό κεφάλαιο του ιδρύματος, για παράδειγμα όσον αφορά τον δείκτη CET1. Επιπλέον, το ίδρυμα καλείται να διενεργεί αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με αναλογικό τρόπο.
- (iii) Το ίδρυμα θα πρέπει να παρακολουθεί και να εντοπίζει συνεχώς νέες απειλές, ευπάθειες και μεταβολές στο περιβάλλον προκειμένου να αξιολογεί τουλάχιστον κάθε τρίμηνο κατά πόσο τα σενάρια των ασκήσεων του εξακολουθούν να είναι επαρκή και, αν όχι, να τα προσαρμόζει στις νέες περιστάσεις. Ο αντίκτυπος των σεναρίων θα πρέπει να επικαιροποιείται τακτικά (π.χ. κάθε τρίμηνο). Σε

περίπτωση ουσιωδών μεταβολών, το ίδρυμα καλείται να αξιολογεί τον δυνητικό αντίκτυπό τους στην κεφαλαιακή του επάρκεια στη διάρκεια του έτους.

Καθορισμός του προγράμματος ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

91. Το πρόγραμμα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων θα πρέπει να καλύπτει τόσο την κανονιστική όσο και την οικονομική προοπτική.⁴⁶ Όταν καθορίζει τη δέσμη των εσωτερικών σεναρίων και ευπαθειών για ακραίες καταστάσεις, το ίδρυμα καλείται να χρησιμοποιεί μια ευρεία δέσμη πληροφοριών για ιστορικά και υποθετικά γεγονότα ακραίων καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των εποπτικών ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Ωστόσο, αν και θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις εποπτικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, αποτελεί αρμοδιότητα του ιδρύματος να καθορίζει σεναρία και ευαισθησίες με έναν τρόπο που θα αντιμετωπίζει καλύτερα τις επιμέρους περιστάσεις του και να τα μεταφράζει σε ποσά κινδύνων, ζημιών και κεφαλαίου.
92. Κατά τον ορισμό των σεναρίων των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, π.χ. για τις προβολές υπό την κανονιστική προοπτική, τα ιδρύματα καλούνται να αποτυπώνουν τις ουσιώδεις ευπάθειές τους, ανάλογα με το επιμέρους επιχειρηματικό μοντέλο, το προφίλ κινδύνου και τις εξωτερικές συνθήκες τις οποίες αντιμετωπίζουν. Στα σεναρία που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να ενσωματώνονται άλλες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, π.χ. ανάλυση ευαισθησίας, αποκαλύπτοντας τις ουσιώδεις ευπάθειες του ιδρύματος.

Βαθμός σοβαρότητας των δυσμενών σεναρίων υπό την κανονιστική προοπτική

93. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης που διενεργεί σύμφωνα με το βασικό σενάριο, το ίδρυμα καλείται να διατυπώνει παραδοχές για εξελίξεις που θεωρεί ότι θα προέκυπταν σε αναμενόμενες περιστάσεις, λαμβάνοντας υπόψη την επιχειρηματική του στρατηγική, συμπεριλαμβανομένων αξιόπιστων παραδοχών όσον αφορά τα έσοδα, το κόστος, την υλοποίηση κινδύνων, κ.λπ.
94. Σύμφωνα με τα δυσμενή σεναρία υπό την κανονιστική προοπτική, το ίδρυμα καλείται να διατυπώνει παραδοχές για εξαιρετικές, αλλά αληθοφανείς, εξελίξεις με επαρκή βαθμό σοβαρότητας σε ό,τι αφορά την επίδρασή τους στους δείκτες

⁴⁶ Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων υπό την οικονομική προοπτική δεν θα πρέπει να είναι προβολές πολυετών σεναρίων, όπως εξηγείται στην Αρχή 3. Ανάλογα με την προσέγγιση που ακολουθεί το ίδρυμα, οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων υπό την οικονομική προοπτική χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, για να αξιολογούν την ευαισθησία των ποσοτικών προσδιορισμών κινδύνου ως προς τις παραδοχές υποδειγμάτων και παράγοντες κινδύνου ή για να αξιολογούν τις επιδράσεις των μεταβολών των εξωτερικών συνθηκών, ιδίως των δυσμενών εξελίξεων, στην επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου.

κανονιστικού κεφαλαίου, ιδίως τον δείκτη CET1. Ο βαθμός σοβαρότητας θα πρέπει να αντιστοιχεί σε εξελίξεις που είναι αληθοφανείς, αλλά τόσο σοβαρές από τη σκοπιά του ιδρύματος όσο τυχόν εξελίξεις που μπορεί να παρατηρούνταν σε κατάσταση κρίσης στις αγορές, σε συντελεστές ή τομείς που είναι οι πλέον σημαντικοί για την κεφαλαιακή επάρκεια του ιδρύματος.

95. Το φάσμα των δυσμενών σεναρίων θα πρέπει να καλύπτει επαρκώς σοβαρές επιβραδύνσεις της οικονομικής δραστηριότητας και χρηματοοικονομικές διαταραχές, συναφείς ευπάθειες που αφορούν το συγκεκριμένο ίδρυμα, ανοίγματα σε σημαντικούς αντισυμβαλλομένους και αληθοφανείς συνδυασμούς αυτών⁴⁷.

Συνάφεια έναντι στόχευσης βασικών ευπαθειών

96. Στο πλαίσιο ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, το ίδρυμα θα πρέπει να δίνει έμφαση στις βασικές του ευπάθειες όταν επιχειρεί να προσδιορίζει αληθοφανή δυσμενή σεναρία. Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ICAAP και της ILAAP θα πρέπει να συνεισφέρουν η μία στην άλλη, δηλαδή οι υποκείμενες παραδοχές, τα αποτελέσματα των ασκήσεων και οι προβλεπόμενες διοικητικές ενέργειες θα πρέπει να λαμβάνονται αμοιβαία υπόψη.

Αντίστροφες ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

97. Επιπλέον των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που αξιολογούν τον αντίκτυπο ορισμένων παραδοχών για τους κεφαλαιακούς δείκτες, το ίδρυμα καλείται να διενεργεί αξιολογήσεις στο πλαίσιο αντίστροφων ασκήσεων. Αυτές οι αξιολογήσεις θα πρέπει να ξεκινούν από τον εντοπισμό προκαθορισμένων αποτελεσμάτων, όπως η πιθανότητα το επιχειρηματικό μοντέλο να γίνει μη βιώσιμο⁴⁸ (π.χ. παραβίαση των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων βάσει της SREP ή των εθελοντικών αποθεμάτων).
98. Τέτοιες αντίστροφες ασκήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για να επαληθεύουν τον περιεκτικό και συντηρητικό χαρακτήρα των παραδοχών του πλαισίου της ICAAP, τόσο υπό την κανονιστική όσο και υπό την οικονομική εσωτερική προοπτική. Αντίστροφες ασκήσεις θα πρέπει να διενεργούνται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο. Ανάλογα με την πιθανότητα των σεναρίων που προκύπτουν, τα σεναρία μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπιστούν αμέσως με την ανάληψη ή προετοιμασία διοικητικών ενεργειών στο πλαίσιο της ICAAP, προκειμένου να αποτραπεί κατάσταση ανάκαμψης που θα προέκυπτε αν ένα ή περισσότερα σεναρία αντίστροφων ασκήσεων τα οποία αξιολογήθηκαν στο

⁴⁷ Ο αριθμός σεναρίων που είναι επαρκής για ένα ίδρυμα εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το επιμέρους προφίλ κινδύνων του. Διατυπώνεται η προσδοκία ότι κατά κανόνα θα χρειάζονται διάφορα δυσμενή σεναρία για να αποτυπώνονται επαρκώς οι διάφοροι αληθοφανείς συνδυασμοί κινδύνων.

⁴⁸ Βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων των ιδρυμάτων (EBA/GL/2018/04).

πλαίσιο της ICAAP γίνονται πραγματικότητα. Επιπλέον, η διενέργεια αντίστροφων ασκήσεων στο πλαίσιο της ICAAP θα μπορούσε να ειπωθεί ως αφετηρία για την ανάπτυξη σεναρίων για σχέδια ανάκαμψης⁴⁹. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της EAT και το έγγραφο κατευθύνσεων της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία.

Παράδειγμα 7.1:

Αλληλεπίδραση μεταξύ των ασκήσεων προσομοίωσης της ICAAP και της ILAAP

Το ίδρυμα καλείται να αξιολογεί τον ενδεχόμενο αντίκτυπο των σχετικών σεναρίων, ενσωματώνοντας επιδράσεις σε κεφάλαιο και ρευστότητα και ενδεχόμενες αρνητικές αλληλεπιδράσεις, λαμβάνοντας υπόψη, ιδίως, τις ζημίες λόγω ρευστοποίησης στοιχείων ενεργητικού ή τις αυξήσεις του κόστους χρηματοδότησης στη διάρκεια περιόδων ακραίων συνθηκών.

Για παράδειγμα, τα ιδρύματα καλούνται να αξιολογούν τις επιδράσεις λόγω επιδείνωσης των επιπέδων κεφαλαίων, όπως προβλέπεται στην ICAAP, στην κατάσταση ρευστότητάς τους. Για παράδειγμα, μια υποβάθμιση από εξωτερικό οργανισμό αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας θα μπορούσε να έχει άμεσες επιπτώσεις στην ικανότητα αναχρηματοδότησης του ιδρύματος. Αντίστροφα, οι ανάγκες και οι συνθήκες χρηματοδότησης που αξιολογούνται στα σχέδια ρευστότητας και χρηματοδότησης μπορούν να έχουν ουσιώδεις επιδράσεις στο κόστος χρηματοδότησης, που με τη σειρά του θα ασκούσε επιδράσεις στην επάρκεια κεφαλαίου.

Παράδειγμα 7.2:

Αλληλεπίδραση μεταξύ ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων υπό την οικονομική και την κανονιστική προοπτική

Δεν σημαίνει απαραίτητα ότι τα σενάρια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων με τις μέγιστες επιδράσεις στην κεφαλαιακή επίδραση είναι τα ίδια και για τις δύο προοπτικές. Ωστόσο, τα δυσμενή σενάρια που ορίζονται για την κανονιστική προοπτική και οι ασκήσεις προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων υπό την οικονομική προοπτική αντανακλούν και τα δύο σοβαρές, αλλά αληθοφανείς εξελίξεις. Καθώς τέτοιες αληθοφανείς εξελίξεις, εξ ορισμού, μπορούν πράγματι να συμβούν, είναι σημαντικό για το ίδρυμα να κατανοεί τις επιδράσεις που θα είχαν στην κεφαλαιακή επάρκεια υπό κάθε προοπτική. Ωστόσο, αυτή η έννοια αμοιβαίων πληροφοριών δεν σημαίνει ότι οι προβολές υπό την κανονιστική προοπτική επαναλαμβάνονται μηχανιστικά υπό την οικονομική προοπτική.

⁴⁹ Όπως παρουσιάζεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με το φάσμα σεναρίων που χρησιμοποιούνται σε σχέδια ανάκαμψης (EBA/GL/2014/06), αυτά τα σενάρια θα πρέπει μόνο να «πλησιάζουν σε κατάσταση αθέτησης», ήτοι θα έχουν ως αποτέλεσμα το επιχειρηματικό μοντέλο ενός ιδρύματος ή ομίλου να καταστεί μη βιώσιμο εάν δεν εφαρμοστούν επιτυχώς δράσεις ανάκαμψης.

3 Γλωσσάριο

Ακαθάριστη προσέγγιση για τον εντοπισμό κινδύνων (gross approach in risk identification)

Ακαθάριστη προσέγγιση σημαίνει ότι οι κίνδυνοι εντοπίζονται σε πρώτη φάση χωρίς να λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένες ενέργειες που έχουν σχεδιαστεί για τον περιορισμό των κινδύνων.

Αναλογικότητα (proportionality)

Αρχή που αναφέρεται στο άρθρο 73 της CRD IV σύμφωνα με την οποία η ICAAP είναι αναλογική προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του ιδρύματος.

Αναμενόμενες και μη αναμενόμενες ζημίες (expected and unexpected losses)

Ως αναμενόμενη ζημία νοείται η στατιστική μέση ζημία την οποία αναμένει το ίδρυμα στη διάρκεια δεδομένης χρονικής περιόδου. Ως μη αναμενόμενη ζημία νοείται η συνολική ζημία που υπερβαίνει τη μέση ζημία και προκαλείται από ένα καθοδικό γεγονός που εκδηλώνεται σπάνια.

Ανοχή σε κίνδυνο (risk tolerance)

Τα είδη κινδύνων και τα επίπεδα αυτών των κινδύνων τους οποίους το ίδρυμα δεν αναλαμβάνει σκόπιμα αλλά τους αποδέχεται/ανέχεται.

Αντίστροφη άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (reverse stress test)

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων η οποία ξεκινά με τον εντοπισμό προκαθορισμένων αποτελεσμάτων (π.χ. η μη βιωσιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου) και στη συνέχεια εξερευνά σενάρια και περιστάσεις που μπορεί να προκαλέσουν την εκδήλωση αυτών των αποτελεσμάτων.

Αποτελέσματα της ICAAP (ICAAP outcomes)

Πληροφορίες που προκύπτουν από την ICAAP και προσθέτουν αξία στη λήψη αποφάσεων.

Αφανείς ζημίες και αποθέματα (hidden losses and reserves)

Διαφορές αποτίμησης μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας θέσεων του ισολογισμού.

Βασικό σενάριο (baseline scenario)

Αναμενόμενες εξελίξεις σε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες (συμπεριλαμβανομένων μακροοικονομικών και χρηματοοικονομικών εξελίξεων), που χρησιμοποιούνται συνδυαστικά για να αξιολογείται ο αντίκτυπος αυτών των αναμενόμενων εξελίξεων στην κεφαλαιακή επάρκεια του ιδρύματος σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Το βασικό σενάριο θα πρέπει να συνάδει με τη βάση των επιχειρηματικών σχεδίων και του προϋπολογισμού του ιδρύματος και να καλύπτει χρονικό ορίζοντα τουλάχιστον τριών ετών.

Δήλωση σχετικά με τη διάθεση ανάληψης κινδύνου (risk appetite statement)

Ρητή δήλωση από το διοικητικό όργανο με την οποία εκφράζει τις απόψεις του για τα ποσά και τα είδη κινδύνων τους οποίους το ίδρυμα προτίθεται να αναλάβει για να εκπληρώσει τους στρατηγικούς του στόχους.

Δήλωση σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια (capital adequacy statement)

Ρητή δήλωση από το διοικητικό όργανο με την οποία παρέχει την αξιολόγησή του για την επάρκεια κεφαλαίου του ιδρύματος και τεκμηριώνει τα επιχειρήματά του.

Διαδικασία εντοπισμού κινδύνων (risk identification process)

Τακτική διαδικασία με την οποία το ίδρυμα αναγνωρίζει τους κινδύνους που είναι ή μπορεί να είναι ουσιώδεις για αυτό.

Διοικητικές ενέργειες (management actions)

Ενέργειες που αναλαμβάνει η διοίκηση, όπως η άντληση κεφαλαίου, για τη διατήρηση του κεφαλαίου σε επαρκή επίπεδα, δηλαδή εντός της διάθεσης ανάληψης κινδύνου⁵⁰.

Δομή της ICAAP (ICAAP architecture)

Τα διαφορετικά στοιχεία της ICAAP και ο τρόπος με τον οποίο διασυνδέονται. Η δομή της ICAAP θα πρέπει να διασφαλίζει ότι τα διαφορετικά στοιχεία της ICAAP ταιριάζουν μεταξύ τους με συνεκτικό τρόπο και ότι η ICAAP είναι αναπόσπαστο μέρος του συνολικού πλαισίου διαχείρισης του ιδρύματος. Το ίδρυμα καλείται να τηρεί, ως μέρος της τεκμηρίωσης της ICAAP, μια περιγραφή της συνολικής δομής της ICAAP στην οποία εξηγείται πώς ενσωματώνεται η ICAAP και πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της στο ίδρυμα.

Δυσμενές σενάριο (adverse scenario)

Εκτιμώμενες δυσμενείς εξελίξεις σε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες (συμπεριλαμβανομένων μακροοικονομικών και χρηματοοικονομικών εξελίξεων) που χρησιμοποιούνται συνδυαστικά για να αξιολογείται η ανθεκτικότητα της επάρκειας κεφαλαίου του ιδρύματος έναντι δυνητικών δυσμενών εξελίξεων σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Το σενάριο θα πρέπει να καλύπτει χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών ετών. Οι εκτιμώμενες εξελίξεις σε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες θα πρέπει να συνδυάζονται με συνεπή τρόπο και να είναι σοβαρές, αλλά αληθοφανείς από τη σκοπιά του ιδρύματος, αντανακλώντας τους κινδύνους και τις ευπάθειες που αξιολογούνται ως οι πιο συναφείς απειλές για το ίδρυμα.

Εθελοντικό απόθεμα (management buffer)

Ποσό κεφαλαίου που υπερβαίνει τα κανονιστικά και εποπτικά ελάχιστα όρια και τα κατώτατα όρια εσωτερικού κεφαλαίου και που το ίδρυμα θεωρεί απαραίτητο προκειμένου να τηρεί σε διαρκή βάση το επιχειρηματικό του μοντέλο και να παραμένει ευέλικτο για πιθανές επιχειρηματικές ευκαιρίες χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την κεφαλαιακή του επάρκεια.

⁵⁰ Για περισσότερες κατευθύνσεις, βλ. τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις ασκήσεις προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων των ιδρυμάτων (EBA/GL/2018/04), Ενότητα 4.8.2. Διοικητικές ενέργειες.

Έννοια της επάρκειας οικονομικού κεφαλαίου (economic capital adequacy concept)

Εσωτερική έννοια με την οποία διασφαλίζεται υπό την οικονομική προοπτική ότι οι οικονομικοί πόροι (εσωτερικό κεφάλαιο) του ιδρύματος θα του επιτρέπουν να καλύπτει τους κινδύνους του και να διατηρεί τη συνέχεια των εργασιών του σε διαρκή βάση. Η επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου λαμβάνει υπόψη παραμέτρους οικονομικής αξίας.⁵¹

Επίδραση διαφοροποίησης (diversification effect)

Μείωση του συνολικού ποσοτικού προσδιορισμού κινδύνων ενός ιδρύματος η οποία προκύπτει από την παραδοχή ότι οι κίνδυνοι που έχουν εκτιμηθεί μεμονωμένα δεν θα εκδηλωθούν πλήρως την ίδια στιγμή (απουσία τέλει συσχέτισης).

Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου (Internal capital adequacy assessment process - ICAAP)

Η εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου όπως ορίζεται στο άρθρο 73 της CRD IV: «Τα ιδρύματα διαθέτουν αξιόπιστες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες στρατηγικές και διαδικασίες για την εκτίμηση και τη διατήρηση σε διαρκή βάση του ύψους, της σύνθεσης και της κατανομής των εσωτερικών κεφαλαίων που θεωρούν κατάλληλα για την κάλυψη της φύσης και του επιπέδου των κινδύνων τους οποίους έχουν αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβουν.»

Εσωτερική επανεξέταση και επικύρωση (internal review and validation)

Η εσωτερική επανεξέταση καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ελέγχων, εκτιμήσεων και αναφορών με σκοπό να διασφαλίζεται ότι οι στρατηγικές, οι διαδικασίες και οι μεθοδολογίες της ICAAP παραμένουν αξιόπιστες, ολοκληρωμένες, αποτελεσματικές και αναλογικές.

Η επικύρωση, ως μέρος της εσωτερικής επανεξέτασης, περιλαμβάνει διαδικασίες και δραστηριότητες που αξιολογούν κατά πόσο οι μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού των κινδύνων και τα στοιχεία κινδύνων του ιδρύματος αποτυπώνουν επαρκώς τις σχετικές πτυχές του κινδύνου. Με αναλογικό τρόπο, η επικύρωση των μεθοδολογιών ποσοτικού προσδιορισμού των κινδύνων θα πρέπει να διενεργείται ανεξάρτητα και να σέβεται τις αρχές στις οποίες βασίζονται τα αντίστοιχα πρότυπα που θεσπίστηκαν για τα εσωτερικά υποδείγματα του Πυλώνα 1.

Κανονιστική εσωτερική προοπτική (normative internal perspective)

Πολυετής προοπτική της ICAAP στο πλαίσιο της οποίας το ίδρυμα διαχειρίζεται την επάρκεια του κεφαλαίου του, διασφαλίζοντας ότι είναι σε θέση να εκπληρώνει όλες τις νομικές απαιτήσεις και τις εποπτικές απαιτήσεις που του επιβάλλονται όσον αφορά το κεφάλαιο και να αντιμετωπίζει άλλους εσωτερικούς και εξωτερικούς περιορισμούς κεφαλαίου σε διαρκή βάση.

⁵¹ Αποτελεί αρμοδιότητα των ίδιων των ιδρυμάτων να εφαρμόζουν επαρκείς μεθοδολογίες ποσοτικού προσδιορισμού των κινδύνων - δεν υπάρχει κάποια γενική προσδοκία ότι τα ιδρύματα θα χρησιμοποιούν «υποδείγματα οικονομικού κεφαλαίου» για να διασφαλίζουν την επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου.

Κατάλογος κινδύνων (risk inventory)

Κατάλογος των εντοπισμένων κινδύνων και των χαρακτηριστικών τους. Ο κατάλογος κινδύνων είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας εντοπισμού κινδύνων.

Κεφαλαιακή επάρκεια (capital adequacy)

Ο βαθμός κάλυψης των κινδύνων από το κεφάλαιο. Σκοπός της ICAAP είναι η διατήρηση επαρκούς κεφαλαιοποίησης σε διαρκή βάση, τόσο από την οικονομική όσο και από την κανονιστική προοπτική, συμβάλλοντας στη συνέχεια των εργασιών του ιδρύματος μεσοπρόθεσμα.

Κεφαλαιακός προγραμματισμός (capital planning)

Πολυδιάστατη εσωτερική διαδικασία υπό την κανονιστική προοπτική, η οποία έχει ως αποτέλεσμα σχέδιο κεφαλαιακής αναδιάρθρωσης με πολυετή προβολή των κεφαλαιακών αναγκών και της διαθεσιμότητας κεφαλαίων του ιδρύματος, λαμβανομένων υπόψη των βασικών και δυσμενών σεναρίων, της στρατηγικής και των επιχειρησιακών σχεδίων του ιδρύματος. Μολονότι τα ιδρύματα μπορεί να μην «σχεδιάζουν» να εισέλθουν σε δυσμενείς συνθήκες, η αξιολόγηση των δυσμενών σεναρίων αποτελεί βασικό στοιχείο του κεφαλαιακού προγραμματισμού καθώς βοηθά τα ιδρύματα να συνεχίζουν τις εργασίες τους ακόμη και σε παρατεταμένες περιόδους ακραίων συνθηκών.

Μεσοπρόθεσμος χρονικός ορίζοντας (medium-term horizon)

Χρονικός ορίζοντας ο οποίος αποτυπώνει το προσεχές και μεσοπρόθεσμο μέλλον. Θα πρέπει να αποτυπώνει την κεφαλαιακή θέση τουλάχιστον στη διάρκεια των προσεχών τριών ετών.

Οικονομική εσωτερική προοπτική (economic internal perspective)

Προοπτική της ICAAP σύμφωνα με την οποία το ίδρυμα διαχειρίζεται την επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου του, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικοί κίνδυνοι καλύπτονται επαρκώς από το διαθέσιμο εσωτερικό κεφάλαιο.

Οικονομικός κίνδυνος (economic risk)

Κίνδυνος που μπορεί να έχει αντίκτυπο στην οικονομική αξία ενός ιδρύματος και επομένως αντίκτυπο στην επάρκεια του οικονομικού κεφαλαίου. Κατά τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τον ποσοτικό προσδιορισμό τέτοιων κινδύνων, το ίδρυμα καλείται να λαμβάνει υπόψη παραμέτρους οικονομικής αξίας.

Ουσιώδης κίνδυνος (material risk)

Καθοδικός κίνδυνος που σχετίζεται με το κεφάλαιο ο οποίος, σύμφωνα με τους εσωτερικούς ορισμούς του ιδρύματος, ασκεί ουσιώδη επίδραση στο συνολικό προφίλ κινδύνων του ιδρύματος και έτσι μπορεί να επηρεάσει την κεφαλαιακή επάρκεια του ιδρύματος.

Παράμετροι οικονομικής αξίας (economic value considerations)

Η έννοια της οικονομικής αξίας βασίζεται στην αξία των στοιχείων ενεργητικού, των στοιχείων παθητικού, των κινδύνων και του ιδρύματος υπό μια οικονομική προοπτική. Η οικονομική αξία δεν βασίζεται σε λογιστικές ή κανονιστικές διατάξεις. Ωστόσο, ανάλογα με τα εφαρμοστέα λογιστικά πρότυπα, η έννοια της οικονομικής αξίας μπορεί να είναι παρόμοια με την έννοια της εύλογης αξίας που διέπει την

αποτίμηση ορισμένων στοιχείων ενεργητικού και παθητικού σε συγκεκριμένες λογιστικές κατηγορίες. Σύμφωνα με αυτά τα πρότυπα, η οικονομική αξία/εύλογη αξία θα μπορούσε να οριστεί ως η εκτιμώμενη τιμή με την οποία ένα στοιχείο ενεργητικού θα μπορούσε θεωρητικά να πωληθεί σε τρίτο μέρος ή ένα στοιχείο παθητικού να διακανονιστεί σε συντεταγμένη συναλλαγή υπό τις σχετικές συνθήκες της αγοράς⁵². Στο κανονιστικό πλαίσιο, η έννοια της οικονομικής αξίας αντανακλάται, για παράδειγμα, στην προσέγγιση της Οικονομικής Αξίας του Μετοχικού Κεφαλαίου (Economic Value of Equity - EVE) η οποία περιγράφεται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου από δραστηριότητες εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών.

Η χρήση του όρου «παράμετροι» σημαίνει ότι η EKT δεν περιγράφει μια συγκεκριμένη μεθοδολογία για τον προσδιορισμό των οικονομικών αξιών. Αντιθέτως, αποτελεί αρμοδιότητα των ίδιων των ιδρυμάτων να εφαρμόζουν επαρκείς μεθοδολογίες για τον εντοπισμό και τον ποσοτικό προσδιορισμό των οικονομικών κινδύνων τους και του εσωτερικού κεφαλαίου τους, σύμφωνα με τις παραμέτρους οικονομικής αξίας.

Ποσοτικός προσδιορισμός κινδύνων (risk quantification)

Η διαδικασία ποσοτικού προσδιορισμού των εντοπισμένων κινδύνων, με την ανάπτυξη και χρήση μεθοδολογιών για να προσδιορίζονται τα ποσοτικά στοιχεία των κινδύνων και να είναι δυνατή η σύγκριση μεταξύ των κινδύνων και του διαθέσιμου κεφαλαίου του ιδρύματος.

Σύστημα ορίων (limit system)

Τεκμηριωμένο και ιεραρχικό σύστημα ορίων που έχει θεσπιστεί σύμφωνα με τη συνολική στρατηγική και τη διάθεση ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος για να διασφαλίζεται ότι οι κίνδυνοι και οι ζημιές μπορούν να περιορίζονται με αποτελεσματικό τρόπο σύμφωνα με την έννοια της επάρκειας κεφαλαίου. Το σύστημα ορίων θα πρέπει να θέτει αποτελεσματικά όρια στην ανάληψη κινδύνων, για παράδειγμα, όσον αφορά τα διαφορετικά είδη κινδύνων, τις περιοχές επιχειρηματικής δραστηριότητας, τα προϊόντα και τις οντότητες ομίλων.

Σχέδιο ανάκαμψης (recovery plan)

Σχέδιο το οποίο καταρτίζεται και διατηρείται από ένα ίδρυμα σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας σχετικά με την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών (Bank Recovery and Resolution Directive - BRRD).⁵³

Ταξινόμηση κινδύνων (risk taxonomy)

Κατηγοριοποίηση διαφορετικών ειδών/παραγόντων κινδύνων που επιτρέπουν στο ίδρυμα να αξιολογεί, να συγκεντρώνει και να διαχειρίζεται κινδύνους με συνεπή

⁵² Το παράδειγμα 5.2 περιγράφει τις προσδοκίες σχετικές με τις εύλογες αξίες των στοιχείων παθητικού λαμβανομένης υπόψη της φερεγγυότητας του ίδιου του ιδρύματος.

⁵³ Οδηγία 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ.1093/2010 και (ΕΕ) αριθ.648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 190).

τρόπο χρησιμοποιώντας κοινή γλώσσα και χαρτογράφηση όσον αφορά τους κινδύνους.

Χρονικός ορίζοντας κινδύνου (risk horizon)

Ο χρονικός ορίζοντας κινδύνου είναι η εκτιμώμενη χρονική περίοδος στη διάρκεια της οποίας αξιολογείται ο κίνδυνος. Υπό την οικονομική προοπτική, ο χρονικός ορίζοντας κινδύνου έχει συνήθως διάρκεια ενός έτους.

Συντομογραφίες

AT1	Πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1	OCR	Συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (TSCR+CBR)
BCBS	Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας	P1R	Κεφαλαιακή απαίτηση του Πυλώνα 1
BRRD	Οδηγία για την εξυγίανση και ανάκαμψη των τραπεζών.	P2G	Κατευθύνσεις του Πυλώνα 2
CBR	Συνδυσαστική απαίτηση αποθέματος	P2R	Κεφαλαιακή απαίτηση του Πυλώνα 2
CET1	Κεφάλαιο κοινών μετοχών κατηγορίας 1	SREP	Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης
CRD IV	Οδηγία σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις	TREA	Ποσό συνολικής έκθεσης σε κίνδυνο
CVA	Προσαρμογή πιστωτικής αποτίμησης	TSCR	Συνολική κεφαλαιακή απαίτηση βάσει της SREP (P1R+P2R)
DTA	Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	EAA	Εθνική αρμόδια αρχή
ICAAP	Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας κεφαλαίου	EAT	Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών
ILAAP	Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας ρευστότητας	EEM	Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός
IRB	Προσέγγιση βάσει εσωτερικών διαβαθμίσεων	EKT	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
IRRBB	Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο	ΜΔΠ	Μέγιστο διανεμητέο ποσό
LGD	Ζημία σε περίπτωση αθέτησης	ΣΙ	Σημαντικό ίδρυμα
ΛΣΙ	Λιγότερο σημαντικό ίδρυμα	ΣΧΣ	Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
MREL	Ελάχιστη απαίτηση για ίδια κεφάλαια και αποδεκτές υποχρεώσεις		

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2018

Ταχυδρομική διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλέφωνο +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος www.ecb.europa.eu

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.